

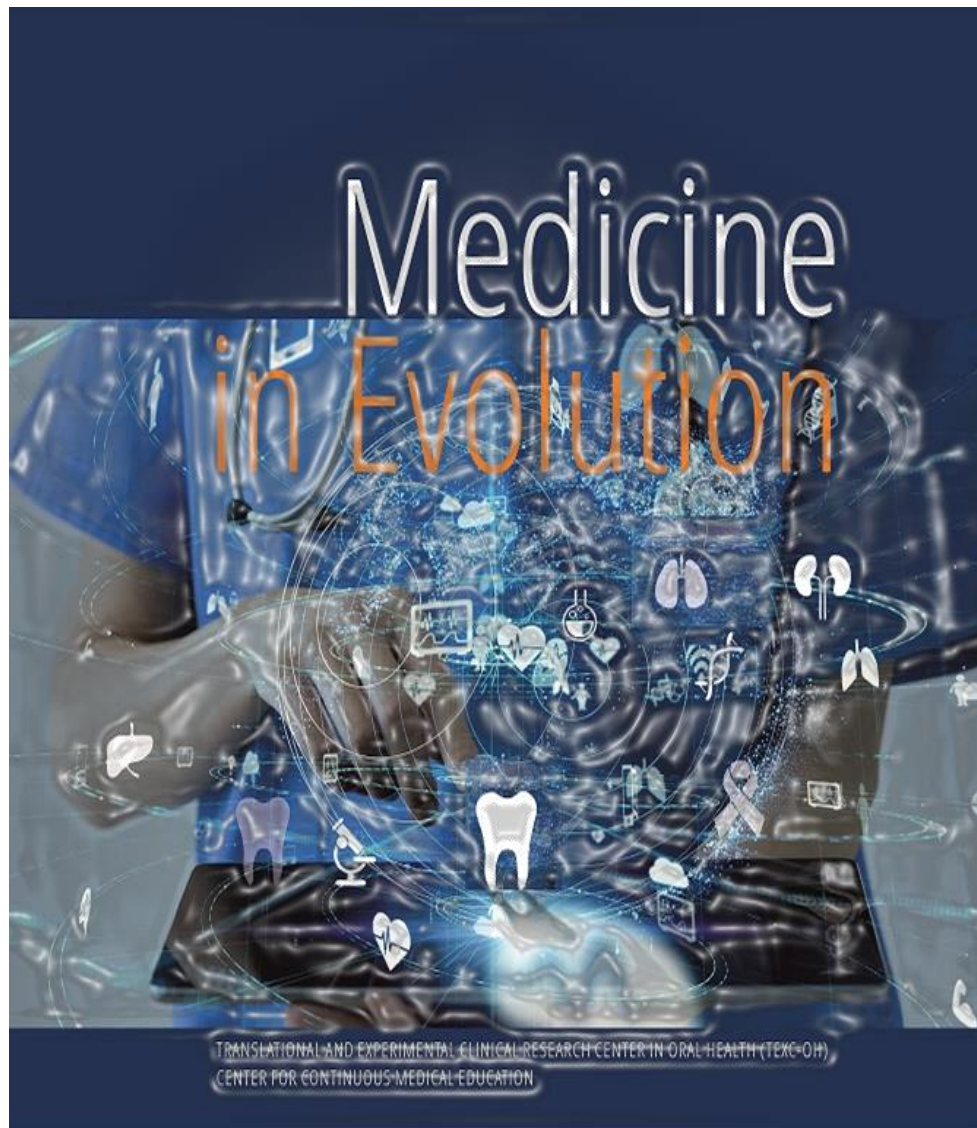
Medicine in Evolution

TRANSLATIONAL AND EXPERIMENTAL CLINICAL RESEARCH CENTER IN ORAL HEALTH (TEXC-OH)
CENTER FOR CONTINUOUS MEDICAL EDUCATION

SUPPLEMENT | Volume XXXI, No. 2, 2025, Timișoara, Romania
ISSN 2065-376X

MEDICINE IN EVOLUTION

**TRANSLATIONAL AND EXPERIMENTAL CLINICAL
RESEARCH CENTRE IN ORAL HEALTH**

“VICTOR BABEȘ” UNIVERSITY OF MEDICINE AND PHARMACY TIMIȘOARA

<https://medicineinevolution.ro/>

**Translational and Experimental Clinical Research Center
in Oral Health**

<https://www.umft.ro/en/research-centres/ccextso/>

INDEX COPENICUS
I N T E R N A T I O N A L

Conferința Națională de Sănătate Publică și
Management Sanitar
"SĂNĂTATE PENTRU TINE!"
22-24 mai 2025
Timișoara, România

RECENZOR ȘTIINȚIFIC
PROF. DR. SORIN URSONIU
U.M.F. "Victor Babeș" Timișoara

REDACTOR-ȘEF
Prof. Univ. Dr. Daniela Jumanca
U.M.F. "Victor Babeș" Timișoara

EDITOR INVITAT
ASIST. UNIV. DR. DAN SURDUCAN
U.M.F. "Victor Babeș" Timișoara

COMITET ȘTIINȚIFIC

- PROF. DR. SORIN URSONIU
- PROF. DR. COSTELA-LĂCRIMIOARA ȘERBAN
- PROF. DR. ATENA GĂLUȘCAN
- PROF. DR. RAMONA POPOVICI
- PROF. DR. FLORENTINA FURTUNESCU
- CONF. DR. ADRIAN – COSMIN ILIE
- CONF. DR. ADINA – IOANA BUCUR
- CONF. DR. BOGDAN PANĂ

COMITET DE ORGANIZARE

- ASIST. UNIV. DR. CONSTANTIN – BUZDEA CARAION
- ASIST. UNIV. DR. ION RADU
- ASIST. UNIV. DR. MĂDĂLIN MARGAN
- ASIST. UNIV. DR. DAN SURDUCAN
- DRD. DR. ELENA TĂNASE

INTRODUCERE

ZIUA 1: 22 MAI 2025

SĂNĂTATE PUBLICĂ

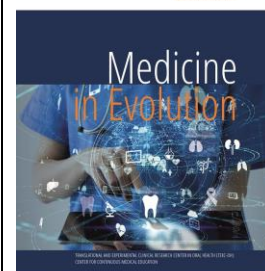
ZIUA 2: 23 MAI 2025

***SĂNĂTATE PUBLICĂ
SĂNĂTATE MINTALĂ
DIGITALIZAREA ÎN SĂNĂTATE
SĂNĂTATE PUBLICĂ ORALĂ***

ZIUA 3: 24 MAI 2025

***MANAGEMENT SANITAR - MODELE DE BUNE PRACTICI
MASĂ ROTUNDĂ***

CUPRINS

SESIUNEA: SĂNĂTATE PUBLICĂ

<i>Adina-Ioana Bucur, Adrian Cosmin Ilie, Dan Surducan, Sorin Ursoniu</i> SCREENINGUL FACTORILOR DE RISC CARDIOVASCULARI IN ZONA DE VEST A ROMANIEI	1
<i>Bogdan Florin Covaliu, Alina Ioana Forray, Mirela Tomic, Cătălin Vlad, Patriciu Achimaș-Cadariu, Carmen Ungurean, Adriana Melnic</i> FACTORI ASOCIATI CU PARTICIPAREA LA SCREENINGUL PENTRU CANCER DE COL UTERIN ÎN ROMÂNIA	2
<i>Dumitru Alin Teacoe, Maria Livia Ognean, Corina Laura Zgârcea, Raluca Elena Iosifescu, Ioana Andrada Radu, Aurelia Oana Ștefan, Roxana Cormoș, Simona Ancuța Kovacs, Viorela Cotârlă, Carmen-Daniela Domnariu</i> SCREENINGUL NEONATAL - STRATEGIE PENTRU DEPISTAREA PRECOCE ȘI PREVENIREA COMPLICAȚIILOR CARDIOPATIILOR CONGENITALE	3
<i>Irina-Maria Ștefan, Mihai Jura, Ion-Petru Miloș, Mariana Malczyk, Bianca Crișan, Daniela Cîrnațu</i> PROMOVAREA VACCINURILOR DIN CALENDARUL NAȚIONAL DE VACCINARE	4
<i>Sorin Dinescu, Vasile Ramona, Alexandra Rotaru-Zăvăleanu, Mihai Ruscu</i> IMPORTANȚA VACCINĂRII PENTRU PROTEJAREA MAMEI ȘI COPILULUI	5
<i>Petru Sandu, Alexandra Viman, Anda-Ioana Curta</i> INTRODUCEREA ȘI PROMOVAREA CONCEPTULUI DE "ȘCOLI CARE PROMOVEAZĂ SĂNĂTATEA" ÎN ROMÂNIA	6
<i>Nicolae Călin Sonea, Diana Florena Racz, Daniela Rahotă, Samuel Ovidiu Negruț</i> „PENTRU COPII FRUMOȘI, DINȚI SĂNĂTOȘI” - PROGRAM EDUCATIV DERULAT ÎN JUDEȚUL BIHOR	7
<i>Diana Florena Racz, Nicolae Călin Sonea, Daniela Rahotă, Samuel Ovidiu Negruț</i> IMPLEMENTAREA PROIECTULUI JACARDI ÎN COMUNA DRĂGEȘTI, JUDEȚUL BIHOR	8
<i>Alexandra Cucu, Gabriela Cristișor, Claudia Dima, Ciprian Ursu, Ion-Petru Miloș, Mihai-Andrei Jura, Daniela Georgescu</i> ABORDĂRI INOVATIVE ÎN ÎNGRIJIREA MEDICALĂ INTEGRATĂ A PACIENȚILOR CU DIABET ZAHARAT ȘI INSUFICIENȚĂ CARDIACĂ	9
<i>Liviu Stafie, Olga-Odetta Duma, Maria-Liliana Iliescu</i> ASPECTE ALE COMPORTAMENTULUI DEMOGRAFIC FEMININ	10
<i>Dorel Țîrț, Beatrice Șendroi, Octavian Cuc, Daniela Rahotă</i> TENDINȚE EVOLUTIVE ALE SĂNĂTĂȚII POPULAȚIEI JUDEȚULUI BIHOR ÎN PERIOADA 2010-2024	11

<i>Monica-Laura Cara, Cosmin Cara</i> UTILIZAREA DATELOR SATELITARE DE OBSERVARE A PAMÂNTULUI ÎN COMPLETAREA DATELOR TERESTRE - UN INSTRUMENT UTIL PENTRU SĂNĂTATEA PUBLICĂ	12
<i>Cristian Goiceanu, Violeta Calotă, Cezar Tazlăoanu, Ion Spătaru, Corina Guraliuc</i> DETERMINAREA CÂMPURILOR ELECTROMAGNETICE DIN MEDIUL DE VIAȚĂ ȘI MUNCĂ: DIFICULTĂȚI ȘI SOLUȚII	13
<i>Ioan Chirilă, Oana Iacob, Daniel Chirilă</i> RISURI CLIMATICE PENTRU SISTEMELE DE APĂ ȘI IMPACTUL ASUPRA SĂNĂTĂȚII PUBLICE	14
<i>Florina Georgeta Popescu, Livia Cristina Borcan, Ramona Anculia, Ioana Marin, Elena-Ana Păuncu</i> IMPACTUL SCHIMBĂRIILOR CLIMATICE ASUPRA ACTIVITĂȚII PROFESIONALE	15
<i>Alina Ioana Forray</i> IMPLEMENTAREA POLITICILOR NUTRIȚIONALE LA NIVEL GLOBAL 2017-2021	16
<i>Olga-Odetta Duma, Maria-Liliana Iliescu, Liviu Stafie</i> ACTIVITATEA FIZICĂ INSUFICIENTĂ ÎN ȚĂRILE UNIUNII EUROPENE	17
<i>Mihai Buzatu, Eugenia Bratu, Georgeta Dinculescu, Cristian Topor, Carmen Ungurean, Florentina Furtunescu</i> JA CIRCE: UN PROIECT PENTRU DISEMINAREA BUNELOR PRACTICI ÎN MEDICINĂ PRIMARĂ	18
<i>Adriana Gherbon, Romulus Timar</i> NOI ABORDĂRI TERAPEUTICE ALE OBEZITĂȚII	19
<i>Roxana Folescu, Andreea-Narcisa Iana, Felicia Carmen Andrei, Laura Atyim, Ivona Mihaela Hum, Sami Aldahamsheh, Daniela Gurguș</i> MANAGEMENTUL PACIENȚILOR CU OBEZITATE ÎN PRACTICA MEDICULUI DE FAMILIE	20
<i>Daniela Gurguș, Andreea-Narcisa Iana, Robert Nikolas Folescu, Laura Atyim, Ivona Mihaela Hum, Vasile-Alin Ionescu, Adrian Cosmin Ilie, Roxana Folescu</i> UTILITATEA DOZĂRII CISTATINEI C ÎN ASISTENȚA MEDICALĂ PRIMARĂ	21
<i>Andreea Loredana Golli, Alice Elena Ghenea, Simona Georgiana Popa</i> IMPACTUL PANDEMIEI DE COVID-19 ASUPRA ANTIBIOTICO-REZISTENȚEI GERMENILOR PRIORITARI	22
<i>Raul Pătrașcu</i> O ÎNȚELEGERE APROFUNDATĂ A INFLAMȚIEI ȘI LEZIUNILOR TISULARE: MARKERI MOLECULARI LA PACIENȚII CU SINDROM LONG-COVID	23
<i>Ovidiu Sîrbu</i> ANALIZA METAGENOMICA PRIN SECVENȚIERE NANOPORE	24

SESIUNEA: SĂNĂTATE MINTALĂ

<i>Cristina Bredicean, Simona Tămășan, Ioana Riviș, Mihaela Nicolin, Cătălina Giurgi-Oncu, Sorin Ursoniu</i> PROVOCĂRILE SĂNĂTĂȚII MINTALE ÎN MEDIUL RURAL O ANALIZĂ A ANXIETĂȚII ȘI DEPRESIEI	25
--	----

<i>Kalliope Silberberg, Andreia Petruș, Sorina Ciurte, Elena Danci</i> CONSUMUL DE STUPEFIANTE ÎN RÂNDUL LICEENILOR DIN JUDEȚUL TIMIȘ	26
<i>Sorin Ursoniu, Roxana Margan</i> MEDITAȚIA ÎN SPRIJINUL SĂNĂTĂȚII POPULAȚIONALE: DOVEZI ȘTIINȚIFICE ȘI PERSPECTIVE DE IMPLEMENTARE	27
<i>Emilian Damian Popovici</i> PREVALENȚA DEFICIENȚELOR COGNITIVE MAJORE ÎN POPULAȚIA GENERALĂ: O PREZENTARE A DATELOR ACTUALE	28
<i>Petru Sandu, Ioana Beldean-Galea, Adriana Melnic1, Sorina Irimie</i> EVALUAREA COMPORTAMENTELOR CU RISC PENTRU SĂNĂTATE LA ELEVII DE LICEU DIN ROMÂNIA: STUDIUL YRBSS	29
<i>Anton Alina, Alexandra Enache, Cristina Adriana Dehelean</i> EVALUAREA CANABISULUI RECREAȚIONAL ȘI MEDICAL - CONSIDERAȚII TOXICOLOGICE	30
<i>Salomeia Putnoky, Costela Lăcrimioara Șerban</i> SOMNUL - REGULATORUL TĂCUT AL HOMEOSTAZIEI: IMPLICAȚII SISTEMICE ȘI CONEXIUNI PATOLOGICE	31
<i>Elena Tănase, Adrian Cosmin Ilie, Ion Radu, Dan-Alexandru Surducan, Adina Bucur, Felicia Marc, Roxana Folescu, Sorina Maria Denisa Laitin, Sorin Ursoniu</i> ANALIZA MULTIFACTORIALĂ A IMPACTULUI DEZINSTITUȚIONALIZĂRII ȘI AL ABUZULUI DE SUBSTANȚE ASUPRA PACIENTULUI PSIHIATRIC	32
<i>Maria Suci, Liana Suci, Valentina Oana Buda</i> AUTOMEDICAȚIA - O PROBLEMĂ DE SĂNĂTATE PUBLICĂ	33

SESIUNEA: DIGITALIZAREA ÎN SĂNĂTATE

<i>Andreea Sălcudean, Gabriela Elena Strete, Florin Corneliu Buicu, Laria Truculescu, Andreea Mihaela Kiș, Ramona Amina Popovici, Eduard-Cristian Enache</i> INTEROPRABILITATEA DATELOR MEDICALE ÎN SECOLUL XXI	34
<i>Gabriela Strete, Andreea Sălcudean, Florin Cornel Buicu, Andreea Mihaela Kiș, Ramona Camelia Anculia, Ramona Amina Popovici, Eduard-Cristian Enache</i> MONITORIZAREA LA DISTANȚA A PACIENȚILOR ȘI ÎNGRIJIREA ORIENTATĂ CĂTRE PACIENT ÎN CADRUL MEDICINEI PERSONALIZATE	35
<i>Andreea Mihaela Kiș, Anculia Ramona Camelia, Dana Emanuela Pitic (Coț), Adina Bucur, Sorin Ursoniu, Adrian Cosmin Ilie, Ramona Amina Popovici</i> INSTRUMENTE DIGITALE PENTRU SCREENINGUL CANCERULUI ORAL: O STRATEGIE PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA SĂNĂTĂȚII ÎN RÂNDUL POPULAȚIILOR	36
<i>Ramona Amina Popovici, Laria Trușculescu, Dana Emanuela Pitic, Andreea Mihaela Kiș, Andreea Sălcudean</i> REALITATEA VIRTUALĂ: O SOLUȚIE INOVATOARE PENTRU GESTIONAREA ANXIETĂȚII ÎN STOMATOLOGIE	37

<i>Mădălin-Marius Margan, Alexandru-Cristian Cîndrea, Alexandru Alexandru, Cristiana-Smaranda Ivan, Roxana Margan, Jessica Lucia Heimann</i> MODELE LINGVISTICE DE TIP GPT - NOI PERSPECTIVE PENTRU ANALIZA DATELOR ÎN SĂNĂTATEA PUBLICĂ	38
<i>Nancy Gomboș Luca, Daniel Tarabîc, Dorel Săndesc, Valentina Nicola, Ana Oprescu, Andreea Luciana Rață</i> DE LA HÂRTIE LA PIXEL: INOVAȚIA ÎN MĂSURAREA SATISFACȚIEI PACIENȚILOR	39
<i>Claudia Murgu, Nancy Gomboș Luca, Ana Oprescu, Dorel Săndesc, Andreea Luciana Rață</i> DIN ONLINE ÎN OFFLINE: PUTEREA SOCIAL MEDIA ÎN TRANSFORMAREA SPITALELOR DE STAT	40
<i>Bogdan C. Pană</i> EXPERIENȚA UTILIZĂRII INSTRUMENTELOR DIGITALE ÎN PREVENȚIE	41

SESIUNEA: SĂNĂTATE PUBLICĂ ORALĂ

<i>Loredana Dumitrașcu, Mariana Cărmămidă, Denisa Sgîie, Ruxandra Sfeatcu, Mihaela Adina Dumitrache</i> EVALUAREA CUNOȘTINȚELOR ȘI ATITUDINILOR ÎNVĂȚĂTORILOR DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR FAȚĂ DE SĂNĂTATEA ORALĂ A COPIILOR: PROIECTUL PILOR „MICII DENTIȘTI”	42
<i>Ondine Lucaciu</i> SĂNĂTATEA ORALĂ ÎN ROMÂNIA ȘI IMPORTANȚA SCREENING-ULUI ȘI A PROGRAMELOR DE SĂNĂTATE PUBLICĂ	43
<i>Vanessa Bolchis, Ramona Dumitrescu, Ruxandra Sava-Roșianu, Octavia Bălean, Vlad Tiberiu Alexa, Simona Popescu, Daniela Jumanca, Atena Gălușcan</i> ASOCIERI ÎNTRE FACTORII DE STIL DE VIAȚĂ, COMPORTAMENTUL DE IGIENĂ ORALĂ ȘI CONTROLUL GLICEMIC LA PACIENȚII CU DIABET ZAHARAT TIP 2	44
<i>Ramona Dumitrescu, Vanessa Bolchis, Simona Popescu, Daniela Jumanca, Atena Gălușcan</i> SĂNĂTATEA ORALĂ ȘI CALITATEA VIEȚII LA PACIENȚII CU DIABET ZAHARAT TIP 2 DIN VESTUL ROMÂNIEI	45
<i>Octavia Bălean, Ramona Dumitrescu, Atena Gălușcan, Doina Chioran</i> CUNOȘTINȚE, ATITUDINI ȘI FACTORI ASOCIAȚI VACCINĂRII ÎMPOTRIVA VIRUSULUI PAPILOMA UMAN ÎN RÂNDUL STUDENȚILOR LA MEDICINĂ DENTARĂ	46
<i>Alexandra Roi, Adrian Nicoară, Ciprian Roi, Laura-Cristina Rusu, Alexandru Cătălin Motofeala, Iulia Muntean, Marina Rakitovan, Flavia Zară, Mircea Riviș</i> MANAGEMENTUL CARCINOMULUI BUCAL CU CELULE SCUAMOASE PRIN EVALUAREA INDEXULUI INFLAMATOR IMUN SISTEMIC ȘI A ALTOR MARKERI INFLAMATORII	47

SESIUNEA: MANAGEMENT SANITAR – MODELE DE BUNE PRACTICI

<i>Florentina Furtunescu, Eugenia Bratu, Anca Sîrbu</i> OPORTUNITĂȚI DE FINANȚARE PENTRU PROIECTE DIN DOMENIUL SĂNĂTATE	48
<i>Florentina Furtunescu, Eugenia Bratu, Georgeta Dinculescu, Cristian Topor, Carmen Ungurean, Mihai Buzatu</i> IMPLEMENTAREA DE BUNE PRACTICI ÎN ASISTENȚA PRIMARĂ DIN ROMÂNIA - JA CIRCE – CUM ASIGURĂM SUSTENABILITATEA INTERVENȚIILOR PILOT	49
<i>Maria-Liliana Iliescu, Liviu Stafie, Olga-Odetta Duma</i> ROLUL SPECIALISTULUI DE SĂNĂTATE PUBLICĂ ÎN ROMÂNIA: UN PUNCT DE VEDERE SUBIECTIV	50
<i>Carmen-Daniela Domnariu, Adriana Grindean</i> INFLUENȚA CULTURII ORGANIZAȚIONALE ASUPRA SIGURANȚEI PACIENTULUI	51
<i>Pantea Stelian</i> SCHIMBAREA DE PARADIGMĂ ÎN SPITALELE PUBLICE DIN ROMÂNIA	52
<i>Radu Ion, Mihajlovic Vidosav, Dan-Alexandru Surducan</i> INVESTIȚII ÎN INFRASTRUCTURA AMBULATORIULUI INTEGRAT AL SPITALULUI DE PSIHIATRIE GĂTAIA	53
<i>Elena Tănase, Marius Ciprian Olaru, Dan-Alexandru Surducan, Ana Simona Bululoi</i> EXTINDEREA OFERTEI DE SERVICII MEDICALE OFERITE DE CĂTRE SPITALUL DE PSIHIATRIE ȘI PENTRU MĂSURI DE SIGURANȚĂ JEBEL PRIN ÎNFIINȚAREA SECȚIEI DE ÎNGRIJIRI PALIATIVE	54
<i>Andreea Luciana Rață, Sergiu Melen, Nancy Gomboș Luca, Corina Dumbuleu, Marilena Jugănar, Elena Cîrneci, Ștefan Gillinger, Dorel Săndesc</i> DE LA UTILIZARE EMPIRICĂ LA ADMINISTRARE RAȚIONALĂ: STEWARDSHIP DE ANTIBIOTICE CA MODEL DE REFORMĂ ÎN SĂNĂTATEA PUBLICĂ	55

MASĂ ROTUNDĂ: MODIFICAREA CURRICULUM-ULUI DE PREGĂTIRE ÎN SPECIALITATEA DE SĂNĂTATE PUBLICĂ ȘI MANAGEMENT SANITAR. DOMENII DE INTERES: CARIERA, MOTIVAȚIA ȘI SATISFAȚIA ÎN RÂNDUL SPECIALIȘTILOR DE SĂNĂTATE PUBLICĂ ȘI MANAGEMENT SANITAR

<i>Dragoș-Emanuel Guruian</i> ASOCIAȚIA EUROPEANĂ DE SĂNĂTATE PUBLICĂ – MISIUNE ȘI IMPACT ÎN SĂNĂTATE PUBLICĂ	56
<i>Alin Măerean, Bogdan Cristian Pană</i> INTERESUL TINERILOR MEDICI SECȚIUNILE EUPHA - „ASOCIAȚIA EUROPEANĂ DE SĂNĂTATE PUBLICĂ” ȘI ANALIZA DATELOR	57

SESIUNEA: SĂNĂTATE PUBLICĂ

SCREENINGUL FACTORILOR DE RISC CARDIOVASCULARI IN ZONA DE VEST A ROMANIEI

Adina-Ioana Bucur¹, Adrian Cosmin Ilie¹, Dan Surducu¹, Sorin Ursoniu¹
¹Universitatea de Medicină și Farmacie “Victor Babeș” din Timișoara

Screeningul bolilor cardiovasculare (CVD) este un aspect esențial al asistenței medicale preventive, care vizează identificarea factorilor de risc și a semnelor precoce ale problemelor cardiovasculare.

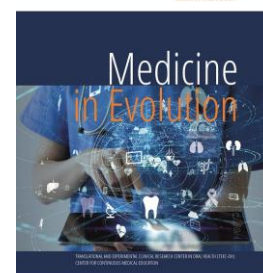
În cadrul proiectului „Totul pentru inima ta” - program de screening pentru identificarea factorilor de risc cardiovascular desfășurat pe o perioadă de 3 ani Institutul de Boli Cardiovasculare Timișoara a fost coordonatorul programului pentru zona de Vest a țării. 47 de medici de familie au fost selectați în program și au inclus în programul de screening pacienți din lista lor, persoane de peste 40 de ani și fără boli cardiovasculare cunoscute.

Au fost înrolați 9070 de pacienți dintre care au finalizat programul de screening 3379 de pacienți. În urma acestor consultări și a investigațiilor de laborator efectuate 946 pacienți au fost clasificați ca având risc înalt și foarte înalt după aplicarea evaluării SCORE. Aceștia au fost îndrumați către un cardiolog local sau către Centrul de Screening din cadrul Institutului de Boli Cardiovasculare Timișoara.

Este important de reținut că evaluarea riscului cardiovascular este un proces dinamic, iar rezultatele pot ghida intervențiile preventive și modificările stilului de viață.

Cuvinte cheie: screening, factori de risc cardiovasculari

FACTORI ASOCIATI CU PARTICIPAREA LA SCREENINGUL PENTRU CANCER DE COL UTERIN ÎN ROMÂNIA

Bogdan Florin Covaliu¹, Alina Ioana Forray¹, Mirela Tomic¹, Cătălin Vlad^{1,2}, Patriciu Achimaș-Cadariu^{1,2}, Carmen Ungurean³, Adriana Melnic^{3,4}

¹Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” Cluj-Napoca

²Institutul Oncologic „Prof. Dr. Ion Chiricuță” Cluj-Napoca

³Institutul Național de Sănătate Publică din România,

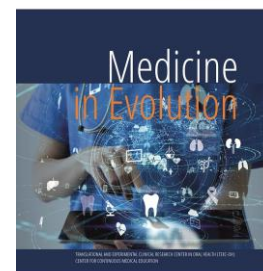
⁴Societatea Română de Cancer, Cluj-Napoca

Screeningul pentru cancerul de col uterin este esențial în depistarea precoce a leziunilor precanceroase, însă România se confruntă cu o rată scăzută de participare. Acest studiu transversal, bazat pe un eșantion reprezentativ național (n=1605 femei, 25–64 ani), a evaluat factorii care influențează participarea la screening. Rezultatele arată că 25,1% dintre femei nu au fost niciodată testate. Lipsa de recomandare medicală și lipsa de informare privind HPV au fost asociate semnificativ cu neparticiparea la screening. Alți factori de risc pentru neparticiparea la screening au inclus nivelul educațional scăzut, venitul redus, rezidența în zona rurală și percepția că testarea este costisitoare. De asemenea, stigmatizarea femeilor cu cancer de col uterin a contribuit la evitarea screeningului. Studiul subliniază importanța intervențiilor țintite: promovarea recomandării medicale, campanii de educare privind HPV și beneficiile screeningului, combaterea stigmatului și îmbunătățirea accesului în zonele rurale. Implementarea acestor măsuri ar putea contribui la creșterea ratei de participare și la reducerea mortalității prin cancer cervical în România.

Cuvinte cheie: cancer de col uterin, screening, prevenție secundară, factori psihosociali, România

Acknowledgement: Informațiile prezentate în prezentul abstract au fost publicate parțial în articolul: Covaliu, B.F.; Forray, A.I.; Tomic, M.; Vlad, C.; Cadariu, P.A.; Ungurean, C.; Melnic, A. Understanding Cervical Cancer Screening Attendance: Barriers and Facilitators in a Representative Population Survey. *Cancers* 2025, 17, 706. <https://doi.org/10.3390/cancers17040706>

SCREENINGUL NEONATAL - STRATEGIE PENTRU DEPISTAREA PRECOCE ȘI PREVENIREA COMPLICAȚIILOR CARDIOPATIILOR CONGENITALE

Dumitru Alin Teacoe^{1,2}, Maria Livia Ognean^{1,2}, Corina Laura Zgârcea², Raluca Elena Iosifescu², Ioana Andrada Radu^{1,2}, Aurelia Oana Ștefan², Roxana Cormoș², Simona Ancuța Kovacs², Viorela Cotârlă³, Carmen-Daniela Domnariu¹

¹Facultatea de Medicină, Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu

²Spitalul Clinic Județean de Urgență Sibiu

³Spitalul Clinic de Pediatrie Sibiu

Introducere: Malformațiile cardiace congenitale critice (MCCC) au o incidență de aproximativ 9/1000 de nașteri; depistarea precoce este esențială pentru reducerea morbidității și mortalității.

Material și metodă: Studiu retrospectiv realizat în perioada 2021-2022 care a cuprins toți nou-născuții internați în SCJU Sibiu - Clinia Neonatologie cu vârsta ≥ 34 săptămâni la care s-a aplicat protocolul de screening al MCC prin pulsoximetrie, comparativ cu screeningul dual evaluare clinică și imagistică în prezența factorilor de risc.

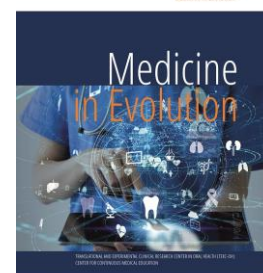
Rezultate: Din totalul de 5998 de nou-născuți, 97,7% au beneficiat de screening prin pulsoximetrie fără a se identifica anomalii cardiace semnificative. În paralel, 11,4% dintre nou-născuți au beneficiat de screening dual clinic și imagistic, identificându-se 3,2% MCC semnificative (2,6% cu anomalii critice, incidență de 3/1000 de nou-născuți), 89,2% cu anomalii non-critice și 7,6% fără anomalii cardiace.

Discuții: Screeningul prin pulsoximetrie are sensibilitatea mică și specificitate mare, conform datelor din literatură. Abordarea screeningului dual a permis identificarea tuturor MCCC, inclusive a unor MCC clasificate doar ca semnificative.

Concluzii: Detectarea precoce a MCCC necesită o îngrijire centrată pe pacient, bazată pe screening dual prin pulsoximetrie, examen clinic general precum și evaluarea atentă a factorilor de risc, prevenind astfel cazurile nediagnosticate în maternitate.

Cuvinte cheie: nou-născut, pulsoximetrie, screening neonatal

PROMOVAREA VACCINURILOR DIN CALENDARUL NAȚIONAL DE VACCINARE

**Irina-Maria Ștefan¹, Mihai Jura¹, Ion-Petru Miloș¹, Mariana Malczyk¹, Bianca Crișan¹,
Daniela Cîrnațu¹**

¹Institutul Național de Sănătate Publică – Centrul Regional de Sănătate Publică Timișoara

Campania de promovare a vaccinurilor din Calendarul Național de vaccinare contribuie la prevenirea unor boli precum: Hepatita cu virus B, Tuberculoza, Poliomiелita, Tetanosul, Difteria, Tusea convulsivă, Infecții cu Haemophilus influenzae tip B, Infecții pneumococice invazive, Rujeola, Rubeola, Oreionul.

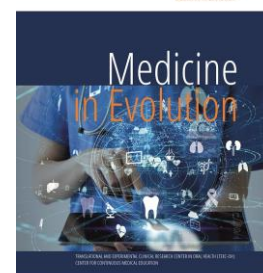
Scopul campaniei este creșterea accesului părinților și profesioniștilor din sistemul educațional la informații corecte, actualizate și bazate pe dovezi pentru a educa și împuternici oamenii să ia decizii informate.

Campania Națională de Promovare a Vaccinării s-a derulat în perioada martie-aprilie 2025 folosind materiale elaborate de către Centrul Național de Supraveghere a Bolilor Netransmisibile din cadrul Institutul Național de Sănătate Publică (INSP), avizate de Ministerul Sănătății și implementate de către direcțiile de sănătate publică județene/ municipiului București. Materialele sunt elaborate conform metodologiei INSP conținând: analiza de situație; proiectul de informare-planificare a campaniei informare, educare, comunicare (IEC); comunicat de presă și materiale IEC.

Activitățile au fost derulate la nivel național ca sesiuni educaționale, workshop-uri, acțiuni la nivelul comunităților vulnerabile, acțiuni informative cu implicarea părinților. Materiale informative elaborate au fost difuzate în mediul online și în mass media prin participarea profesioniștilor la emisiuni radio sau televiziune pentru ca mesajele să fie transmise către o audiență cât mai largă.

Cuvinte cheie: vaccinare, promovarea vaccinării, Calendarul Național de Vaccinare

IMPORTANȚA VACCINĂRII PENTRU PROTEJAREA MAMEI ȘI COPILULUI

Sorin Dinescu^{1,2}, Vasile Ramona¹, Alexandra Rotaru-Zăvăleanu¹, Mihai Ruscu¹

¹Universitatea de Medicină și Farmacie Craiova

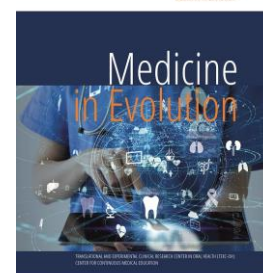
²Institutul Național de Sănătate Publică – Centrul Regional de Sănătate Publică Craiova

Lucrarea își propune să evalueze principiile vaccinării la femeia gravidă într-un cadru contextual al imunizării mamă-nou-născut-comunitate. Argumentația pornește de la impactul infecțiilor asupra sănătății materne și neonatale, precum și importanța prevenirii prin vaccinare. Sarcina implică modificări fiziologice, hormonale și imunologice semnificative, ceea ce crește susceptibilitatea mamei și a fătului la infecții. Anumite infecții – cum ar fi gripa, tusea convulsivă, hepatita B, infecția cu virusul sincițial respirator sau COVID-19 – pot cauza complicații severe, inclusiv naștere prematură, greutate mică la naștere și mortalitate neonatală.

Vaccinarea gravidelor oferă beneficii multiple: protejează mama de forme severe ale bolilor și reduce riscurile obstetricale, asigură transferul de anticorpi la făt prin placentă, contribuind la imunitatea pasivă în primele luni de viață, și susține sănătatea publică prin creșterea imunității colective. Sunt trecute în revistă principalele opțiuni de imunizare la această categorie populațională, fiind subliniate siguranța vaccinurilor în sarcină și eficiența acestora în prevenirea spitalizărilor și a complicațiilor asociate. Prezentarea îmbină referințe istorico-artistice și date științifice pentru a susține importanța protejării sănătății mamei și a copilului, pledând pentru o abordare responsabilă și informată în prevenția bolilor infecțioase perinatale.

Cuvinte cheie: vaccinare, gravidă, nou-născut

INTRODUCEREA ȘI PROMOVAREA CONCEPTULUI DE “ȘCOLI CARE PROMOVEAZĂ SĂNĂTATEA” ÎN ROMÂNIA

Petru Sandu¹, Alexandra Viman¹, Anda-Ioana Curta¹

¹Institutul Național de Sănătate Publică

Introducere

Școlile joacă un rol esențial în sănătatea și starea de bine a elevilor, familiilor și comunității, iar legătura dintre educație și sănătate este evidentă și fundamentată științific.

Liantul dintre aceste două sectoare este reprezentat de conceptul de „școală care promovează sănătatea” (En. Health promoting school), „o școală care își întărește în mod constant capacitatea de a fi un mediu sănătos pentru trai, învățare și muncă”, contribuind la starea de bine.

Metode

În România, introducerea conceptului de „școală care promovează sănătatea” s-a realizat în cadrul proiectului european Schools4Health, prin: introducerea și implementarea unor bune practici în două școli pilot, traducerea în limba română a manualului SHE pentru școli (En. SHE school manual), susținerea a două ateliere de lucru școlare și organizarea unei mese rotunde la nivel regional, focalizate pe introducerea și utilizarea acestui manual, iar la nivel național, prin organizarea unor întâlniri bilaterale cu instituții centrale din domeniul sănătății și educației.

Rezultate

Manualul pentru școli, atelierele de lucru, masa rotundă și întâlnirile bilaterale au contribuit la creșterea nivelului de informare și conștientizare a beneficiilor utilizării acestei abordări.

Concluzii

Susținerea școlilor care promovează sănătatea în România va continua prin organizarea unui eveniment național de diseminare și sustenabilitate. Rezultatele implementării bunelor practici vor fi publicate și diseminate.

Cuvinte cheie: școli care promovează sănătatea, stare de bine, mediu școlar, educație, sănătate

„PENTRU COPII FRUMOȘI, DINȚI SĂNĂTOȘI” - PROGRAM EDUCATIV DERULAT ÎN JUDEȚUL BIHOR

Nicolae Călin Sonea¹, Diana Florena Racz¹, Daniela Rahotă¹, Samuel Ovidiu Negruț¹

¹Direcția de Sănătate Publică Bihor

Introducere: Educația pentru sănătate orală urmărește: însușirea/dezvoltarea cunoștințelor și de deprinderi/îndemânări corecte de igienă orală; dezvoltarea de convingeri pozitive și active față de sănătatea orală, în vederea apărării sănătății orale; dezvoltării armonioase a aparatului dento-maxilar; înțelegerii importanței sănătății orale în buna funcționare a aparatului digestiv, în menținerea calității vorbirii (din punct de vedere fonetic), în conturarea imaginii personale și în relaționarea socială.

Material și metodă

- metodologia de implementare a intervenției locale specifice
- parteneriate instituționale
- formare de formatori
- crearea și utilizarea de instrumente - mijloc didactic: Caietului elevului sănătos „Un zâmbet frumos!”

- analiza retrospectivă a derulării programului educativ

Rezultate

- anual:

peste 3000 de elevi participanți la activități

peste 60 de studenți de la Facultatea de Medicină și Farmacie Oradea - specializarea Stomatologie formați și implicați;

- impact pozitiv al activităților în rândul elevilor, cadrelor didactice și studenților - model de intervenții

Concluzii: Transmiterea la elevi de cunoștințe corecte și adecvate vârstei privitor la sănătatea și igiena orală contribuie la promovarea diferitelor aspecte ale sănătății orale, indispensabile unui comportament responsabil și sănătos. Conduita preventivă devine astfel un comportament care se realizează în timp, în paralel cu dezvoltarea educativă.

Cuvinte cheie: sănătate orală, educație

IMPLEMENTAREA PROIECTULUI JACARDI ÎN COMUNA DRĂGEȘTI, JUDEȚUL BIHOR

Diana Florena Racz¹, Nicolae Călin Sonea¹, Daniela Rahotă¹, Samuel Ovidiu Negruț¹

¹ Direcția de Sănătate Publică Bihor

Introducere

Proiectul JACARDI, are ca scop implementarea unor practici dovedite și eficiente privind bolile cardiovasculare și diabetul zaharat. În județul Bihor, comuna Drăgești a fost selectată comună pilot pentru evaluarea nivelului de alfabetizare în sănătate și identificarea barierelor privind accesul la servicii de sănătate.

Material și metodă

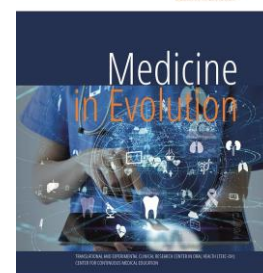
În perioada 1 noiembrie 2024 – 30 ianuarie 2025, au fost colectate 200 de chestionare de la locuitorii comunei, utilizând metoda Computer-Assisted Personal Interviewing. Datele obținute au fost analizate conform metodologiei OPHELIA, care a permis segmentarea pacienților în clustere specifice, identificându-se tipologii distincte de alfabetizare în sănătate. Pe baza acestor date, au fost dezvoltate vignete reprezentative pentru județul Bihor, identificându-se principalele provocări în prevenție, diagnostic și tratament. Factorii de decizie locali au fost implicați pentru a elabora strategii personalizate și intervenții sustenabile.

Concluzii

Rezultatele sprijină implementarea unor măsuri concrete pentru combaterea inegalităților în sănătate, creșterea nivelului de cunoștințe privind sănătatea și optimizarea accesului la îngrijire adecvată în mediul rural. Această inițiativă contribuie la creșterea accesului la informații medicale, îmbunătățirea calității vieții și dezvoltarea unor politici de sănătate eficiente la nivel comunitar, fiind un model replicabil în alte comunități.

Cuvinte cheie: alfabetizare în sănătate, JACARDI, OPHELIA

ABORDĂRI INOVATIVE ÎN ÎNGRIJIREA MEDICALĂ INTEGRATĂ A PACIENȚILOR CU DIABET ZAHARAT ȘI INSUFICIENȚĂ CARDIACĂ

Alexandra Cucu^{1,2}, Gabriela Cristîșor², Claudia Dima², Ciprian Ursu², Ion-Petru Miloș²,
Mihai-Andrei Jura³, Daniela Georgescu²

¹Universitatea de Medicină și Farmacie "Carol Davila" București

²Institutul Național de Sănătate Publică

³Institutul Național de Sănătate Publică – Centrul Regional de Sănătate Publică Timișoara

Acțiunea comună privind bolile cardiovasculare și diabetul (JACARDI) își propune să reducă povara bolilor cardiovasculare (BCV) și a diabetului (DM) în țările UE, atât la nivel individual, cât și la nivel social.

JACARDI este conceput pentru a integra cele mai bune practici validate și/sau intervenții (cost) eficiente în țări și regiuni prin inițiative pilot transnaționale, completând și consolidând politicile și programele existente.

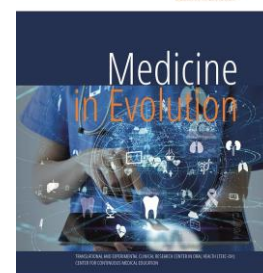
Pentru a obține cele mai bune rezultate în beneficiul pacienților și al populației, INSP colaborează cu instituții afiliate: Institutul de Urgență pentru Boli Cardiovasculare și Transplant Târgu Mureș, Institutul Național de Diabet, Nutriție și Boli Metabolice Dr. N.C. Paulescu București și Casa Națională de Asigurări de Sănătate.

În cadrul JACARDI, INSP și instituțiile afiliate vor derula o serie de activități în beneficiul populației generale, dar și al grupurilor și zonelor defavorizate:

- informarea populației și creșterea gradului de conștientizare cu privire la diabet, BCV, factorii lor de risc și îmbunătățirea cunoștințelor în domeniul sănătății;*
- îmbunătățirea datelor despre BCV și diabet, a compatibilității datelor, a calității și bunelor practici pentru implementarea registrelor de diabet și BCV;*
- îmbunătățirea screening-ului pentru diabet și BCV;*
- îmbunătățirea traseelor integrate de îngrijire a pacienților cu BCV și diabet, prin dezvoltarea unor proiecte pilot de servicii medicale integrate pentru pacienți cu prediabet, diabet și boli cardiovasculare.*

Cuvinte cheie: JACARDI, boli cardiovasculare, diabet zaharat, registre, screening, trasee integrate de îngrijire

ASPECTE ALE COMPORTAMENTULUI DEMOGRAFIC FEMININ

Liviu Stafie¹, Olga-Odetta Duma¹, Maria-Liliana Iliescu¹

¹Universitatea de Medicină și Farmacie "Grigore T. Popa" Iași

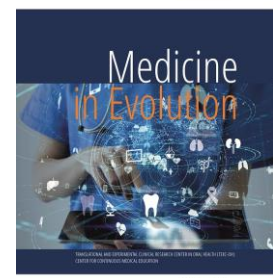
Obiectiv: Planificarea familială reprezintă stabilirea conștientă, de către o pereche, a numărului de urmași și a eșalonării lor în timp. Prin planificarea familială, este conferită cuplului libertatea de a decide și de a avea, în aceste condiții, copilul dorit. Prin aceste elemente se motivează studiile pentru cunoașterea comportamentului demografic, pentru elaborarea programelor de informare și educare a femeii pentru un comportament demografic conștient care să-i asigure nu doar numărul de copii dorit, ci și sănătatea acestora și a sa proprie.

Rezultate: Rezultatele studiului sunt realizat pe eșantioane reprezentative de adolescente și femei de vârstă fertilă de diferite vârste, colectivități, religii, etnii, ocupații din județul Iași și arată aceeași tendință de modificare a comportamentului demografic în sensul realizării unei căsătorii mai tardive, nașterea unui număr mai mic de copii, opțiune pentru o perioadă de conviețuire premaritală.

Concluzie: se constată lacune în nivelul de cunoștințe al femeii privind căsătoria, sarcina, lehuzia, rezerve în prezentarea la cabinetul de planificare familială, utilizarea încă frecventă a mijloacelor abortive și mai puțin a celor contraceptive.

Cuvinte cheie: comportament demografic, planificare familială, programe educative

TENDINȚE EVOLUTIVE ALE SĂNĂTĂȚII POPULAȚIEI JUDEȚULUI BIHOR ÎN PERIOADA 2010-2024

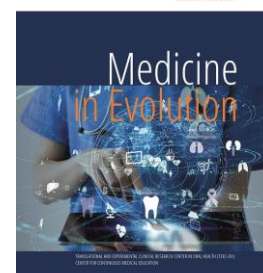
Dorel Țîrț¹, Beatrice Șendroiș¹, Octavian Cuc¹, Daniela Rahotă¹

¹Direcția de Sănătate Publică a Județului Bihor

Monitorizarea stării de sănătate a populației din județul Bihor este esențială pentru Direcția de Sănătate Publică, într-un context socio-economic aflat în permanentă schimbare. Scopul acestei lucrări este de a evalua evoluția principalilor indicatori de sănătate în perioada 2010–2024, utilizând metode statistice descriptive și regresie liniară. Studiul este de tip epidemiologic descriptiv, retrospectiv, utilizează date extrase din rapoartele anuale ale DSP Bihor și date privind populația din baza de date publică a Institutului Național de Statistică. S-a aplicat coeficientul de determinare R^2 pentru a evalua consistența trendurilor. Rezultatele evidențiază scăderea continuă a populației, un spor natural negativ și creșteri semnificative ale cazurilor de diabet zaharat și neoplazii. În contrast, se remarcă scăderi consistente în incidența tuberculozei și a mortalității infantile, precum și stabilitatea sex-ratio. Anul 2024 marchează un punct de inflexiune demografic, populația rurală depășind pentru prima dată 50%. Pandemia COVID-19 a avut un impact major asupra mortalității generale. În concluzie, datele susțin necesitatea adaptării politicilor de sănătate publică la noile realități demografice, epidemiologice și economice.

Cuvinte cheie: indicatori demografici, boli netransmisibile, boli transmisibile, regresie liniară, județul Bihor

UTILIZAREA DATELOR SATELITARE DE OBSERVARE A PĂMÂNTULUI ÎN COMPLETAREA DATELOR TERESTRE - UN INSTRUMENT UTIL PENTRU SĂNĂTATEA PUBLICĂ

Monica-Laura Cara¹, Cosmin Cara²

¹Universitatea de Medicină și Farmacie Craiova, Disciplina Sănătate publică și management sanitar

²CS GROUP – ROMANIA S.A.

Monitorizarea parametrilor de mediu este esențială pentru evaluarea impactului schimbărilor climatice asupra sănătății publice. Disponibilitatea și frecvența datelor satelitare de observare a Pământului, gratuite și liber accesibile, oferă o perspectivă extinsă asupra fenomenelor climatice, completând informațiile obținute la nivel terestru. Achizițiile pentru aceeași zonă geografică și momente de timp diferite formează serii temporale de măsurători în cadrul cărora se pot observa tendințe sau se pot cuantifica schimbări.

Am valorificat datele satelitare aferente regiunii Sud-Vest Oltenia prin parcurgerea următoarelor etape: descărcare, stocare, procesare și prezentare pentru utilizatorul final. Pentru exemplificare, am analizat evoluția temperaturilor estivale în regiune între 2019-2024, evidențiind trendul lunar și valurile de căldură, fenomene cu impact semnificativ asupra sănătății populației, crescând riscul de afecțiuni cardiovasculare și respiratorii. În paralel, am urmărit evoluția spațiilor verzi în zonele urbane, factor crucial în reglarea microclimatului urban și reducerea efectelor insulelor de căldură în amplificarea disconfortului termic și afectarea calității aerului, influențând sănătatea locuitorilor.

Sistemele de observare a Pământului susțin monitorizarea mediului prin colectarea extinsă de măsurători cronologice pe parcursul mai multor ani. Integrarea datelor satelitare în analiza mediului urban și climatic facilitează o abordare proactivă în sănătatea publică, sprijinind măsuri de prevenție, planificare urbană sustenabilă și protecția populației împotriva riscurilor climatice.

Cuvinte cheie: date satelitare, monitorizare, sănătate publică

DETERMINAREA CÂMPURILOR ELECTROMAGNETICE DIN MEDIUL DE VIAȚĂ ȘI MUNCĂ: DIFICULTĂȚI ȘI SOLUȚII

Cristian Goiceanu¹, Violeta Calotă², Cezar Tazlăoanu², Ion Spătaru¹, Corina Guraliuc¹

¹Institutul Național de Sănătate Publică – Centrul Regional de Sănătate Publică Iași

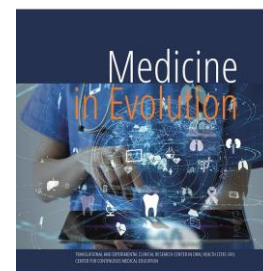
²Institutul Național de Sănătate Publică – Centrul Național de Monitorizare a Riscurilor din Mediul Comunitar

Determinarea nivelurilor de câmpuri electromagnetice din mediu reprezintă principala modalitate de evaluare a conformității expunerii. În activitatea de interpretare a buletinelor de determinări emise de terți, specialiștii INSP au observat unele deficiențe și au căutat soluții prezentate în lucrarea de față. Principalele lipsuri se referă la procesul de măsurare, la prelucrarea datelor, cât și la modul de întocmire a buletinului de determinări, numit și raport de măsurări / încercări. S-au constatat deficiențe privind metodele de măsurare, procedura de măsurare și modul de setare a echipamentului de măsură. Greșeli frecvente constau în exprimarea rezultatului în alte unități de măsură decât cele specificate de actualele norme sau măsurarea la alte frecvențe decât cele ale surselor cele mai puternice prezente în apropiere.

Pentru a ajuta DSP-urile în activitatea de interpretare a rapoartelor de măsurări, INSP le-a acordat consultanță de specialitate și a organizat instructaje pe această temă. Specialiștii INSP au oferit explicații laboratoarelor privind modalitățile corecte de măsurare a câmpurilor electromagnetice. De asemenea, INSP a diseminat informații prin prezentarea de lucrări științifice la diverse conferințe și a elaborat un "Ghid practic pentru evaluarea conformității cu normele naționale de expunere a lucrătorilor la câmpuri electromagnetice".

Cuvinte-cheie: câmpuri electromagnetice, aplicarea normelor, buletine/rapoarte de măsurări

RISCURI CLIMATICE PENTRU SISTEMELE DE APĂ ȘI IMPACTUL ASUPRA SĂNĂTĂȚII PUBLICE

Ioan Chirilă¹, Oana Iacob¹, Daniel Chirilă²

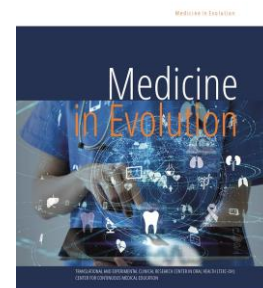
¹Institutul Național de Sănătate Publică – Centrul Regional de Sănătate Publică Iași

²Universitatea de Medicină și Farmacie “Grigore T. Popa” Iași

Schimbările climatice reprezintă o amenințare globală majoră, manifestată prin modificări ale modelelor meteorologice și intensificarea frecvenței și intensității evenimentelor extreme precum secetele prelungite și inundațiile severe. Aceste fenomene au consecințe directe asupra resurselor de apă dulce, afectând cantitatea disponibilă (prin creșterea evaporării, scăderea debitelor râurilor, epuizarea acviferelor) și calitatea apei. Creșterea temperaturii apei favorizează înmulțirea algelor și agenților patogeni, în timp ce evenimentele extreme pot cauza contaminarea microbiologică și chimică a surselor și avarii majore ale infrastructurii de apă. Impactul asupra sănătății publice este semnificativ, incluzând creșterea riscului de boli transmise prin apă (holera, giardioza), boli vectoriale, expunere la contaminanți. Populațiile vulnerabile sunt deosebit de expuse. Adaptarea sistemelor de aprovizionare cu apă este esențială, necesitând modernizarea infrastructurii, monitorizarea riguroasă a calității și pierderilor, diversificarea surselor și implementarea planurilor de siguranță a apei. Medicii de sănătate publică joacă un rol crucial în supravegherea bolilor, evaluarea riscurilor și promovarea măsurilor proactive și a colaborării inter-instituționale pentru a asigura siguranța apei potabile și protejarea sănătății comunităților.

Cuvinte cheie: schimbări climatice, apă potabilă, sănătate publică, riscuri, vulnerabilități, adaptare, evenimente extreme, boli transmise prin apă, infrastructură

IMPACTUL SCHIMBĂRILOR CLIMATICE ASUPRA ACTIVITĂȚII PROFESIONALE

**Florina Georgeta Popescu^{1,2}, Livia Cristina Borcan¹, Ramona Anculia¹, Ioana Marin¹,
Elena-Ana Păuncu²**

¹Universitatea de Medicină și Farmacie "Victor Babeș" Timișoara

²Spitalul Clinic Municipal de Urgență Timișoara

Schimbările climatice, tot mai evidente și emergente, unele cunoscute, altele greu de estimat, au impact asupra ecosistemelor, vieții, colectivităților umane. Activitățile profesionale suferă profunde modificări ce conduc la pierderi de vieți omenești, accidente, boli profesionale ori legate de profesie.

Posibilitățile de ameliorare și adaptare la aceste schimbări diferă de la o regiune la alta, în funcție de evenimentul produs, pregătirea de-a face față la noile situații apărute, specificul economiei și activitățile profesionale din zonele afectate.

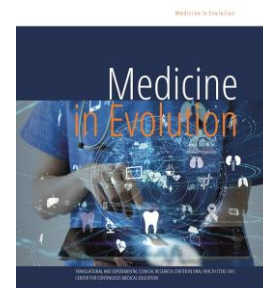
Efectele recunoscute asupra sănătății și vieții pot fi directe (inundații, incendii de pădure, temperaturi extreme), indirecte (boli infecțioase, alergii), foarte indirecte (pierderea locului de muncă, migrație, conflicte).

La risc sunt lucrătorii din serviciile de urgență (multiple profesii), constructorii, agricultorii, cei din salubritate, energie, cei care muncesc în exterior, neprotejați, iar riscurile sunt specifice și complexe: fenomene meteorologice extreme, caniculă, defrișări, incendii cu implicarea unor substanțe toxice, pandemii, etc.

Pentru viitor se preconizează o creștere puternică a impactului negativ asupra sănătății, dar cu o gamă largă de incertitudini. Astăzi se discută despre sănătatea planetei / planetară pornind de la premisa că toată viața de pe Pământ este interconectată, dar, din motive practice, această explorare se concentrează în principal pe sănătatea umană.

Cuvinte cheie: schimbări climatice, medicina muncii, sănătatea planetei, lucrători.

IMPLEMENTAREA POLITICILOR NUTRIȚIONALE LA NIVEL GLOBAL 2017-2021

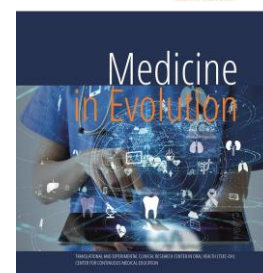
Alina Ioana Forray¹

¹Universitatea de Medicină și Farmacie "Iuliu Hațieganu" Cluj-Napoca

Acest studiu investighează implementarea politicilor și strategiilor naționale destinate controlului dietelor nesănătoase, un factor cheie în creșterea globală a bolilor netransmisibile (BNT). Utilizând date de la Monitoarele de Progres BNT și Sondajele privind Capacitatea Țărilor ale Organizației Mondiale a Sănătății (OMS), am calculat scoruri agregate de implementare pentru 13 politici legate de dietă în 194 de țări, în perioada 2017-2021. Am utilizat statistici descriptive și regresia liniară pentru a investiga tendințele implementării și asocierile dintre factori cheie la nivel național și scorurile de implementare. Scorul mediu în 2021 a fost de 52% (DS = 24), fără diferențe statistice semnificative pe parcursul celor cinci ani. S-au observat disparități accentuate în eficacitatea implementării, variind de la adoptarea cuprinzătoare în unele națiuni la aplicarea minimă în altele. S-a evidențiat o schimbare de accent în adoptarea politicilor: o creștere a angajamentului față de taxarea băuturilor îndulcite cu zahăr, juxta pusă cu un declin al inițiativelor de creștere a conștientizării. Predictorii semnificativi ai implementării politicilor includ Indicele Dezvoltării Umane, costul unei diete sănătoase și acoperirea serviciilor de sănătate. Cercetarea noastră subliniază necesitatea unor strategii multidimensionale, colaborative la nivel global, pentru a combate eficient bolile legate de dietă.

Cuvinte cheie: politici nutriționale; diete nesănătoase; boli netransmisibile; implementare politici; strategii dietetice; nutriție în sănătate publică; politică de sănătate; Organizația Mondială a Sănătății.

ACTIVITATEA FIZICĂ INSUFICIENTĂ ÎN ȚĂRILE UNIUNII EUROPENE

Olga-Odetta Duma¹, Maria-Liliana Iliescu¹, Liviu Stafie¹

¹Universitatea de Medicină și Farmacie "Grigore T. Popa" Iași

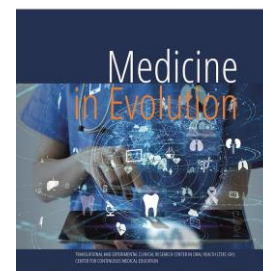
Obiective: Premisa de la am plecat a fost ca numai o proporție de 32% dintre adulții Uniunii Europene au raportat că efectuează în medie, cel puțin 150 de minute de activitate fizică (non-muncă) pe săptămână. Lucrarea de față reprezintă un studiu descriptiv care analizează asocieri actuale, în populația adultă din țările Uniunii Europene, între activitatea fizică și unele variabile, de tip output.

Rezultate: Gradul de asociere a fost analizat cu ajutorul coeficientului de corelație Pearson. Activitatea fizică de cel puțin 150 de minute adulți (non-muncă) pe săptămână s-a asociat cu: speranța de viață la naștere ($r=0,55$); prevalența obezității ($r=-0,39$); prevalența diabetului zaharat ($r=-0,43$); speranța de viață sănătoasă (bărbați $r=0,32$; femei $r=0,12$).

Concluzii: Impactul activității fizice asupra speranței de viață la naștere, în populația adultă din Uniunea Europeană, arată o corelație directă, moderată, gradul de asociere cu prevalența diabetului zaharat fiind acceptabil (corelație inversă). Asocierea activitate fizică - speranța de viață sănătoasă este slabă pentru bărbați și foarte slabă în cazul femeilor. Concluziile sunt utile în adoptarea și adaptarea strategiilor preventive.

Cuvinte cheie: activitatea fizică >150 min/săptămână, adulți, Uniunea Europeană

JA CIRCE: UN PROIECT PENTRU DISEMINAREA BUNELOR PRACTICI ÎN MEDICINĂ PRIMARĂ

Mihai Buzatu^{1,2}, Eugenia Bratu^{1,2}, Georgeta Dinculescu^{1,2}, Cristian Topor², Carmen Ungurean², Florentina Furtunescu^{1,2}

¹Universitatea de Medicină și Farmacie "Carol Davila" București

²Institutul Național de Sănătate Publică București

În cadrul proiectului CIRCE-JA, România își propune să implementeze trei bune practici europene în comunități, cu scopul de a consolida serviciile de asistență medicală primară și de a promova sănătatea.

Una dintre bunele practici vizează integrarea serviciilor medicale și sociale în comunități, după un model din Belgia, prin utilizarea de echipe multidisciplinare ce oferă servicii medicale de bază, nursing, kinetoterapie și sprijin psiho-social. Activitățile sunt axate pe evaluarea nevoilor beneficiarilor și abordează îngrijirea centrată pe pacient.

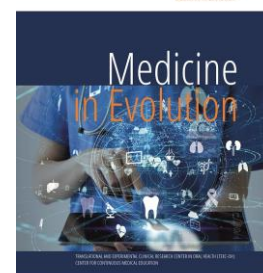
O altă bună practică, implementată în Portugalia, are ca obiectiv crearea unui model structurat pentru promovarea drepturilor copilului și prevenirea abuzului și neglijării acestuia în cadrul sistemului de sănătate. Modelul implică utilizarea de ghiduri și instrumente (manuale, chestionare, diagrame) pentru evaluarea riscului, colaborare interinstituțională și intervenții timpurii pentru prevenirea violenței domestice.

A treia bună practică, originară din Slovenia, presupune centre de asistență primară care oferă acces gratuit la intervenții preventive privind nutriția, activitatea fizică, sănătatea mintală, fumatul și consumul de alcool, coordonate de echipe multidisciplinare conduse de asistenți medicali.

În România, proiectul este implementat de Institutul Național de Sănătate Publică, Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila” și Ministerul Sănătății, în douăsprezece locații, incluzând asistenți comunitari, un centru de sănătate pentru tineri, patru centre de permanență și un cabinet stomatologic universitar.

Cuvinte cheie: bune practici europene, asistența medicală primară, intervenții preventive, promovarea sănătății, comunitate

NOI ABORDĂRI TERAPEUTICE ALE OBEZITĂȚII

Adriana Gherbon¹, Romulus Timar¹

¹Universitatea de Medicină și Farmacie "Victor Babeș" Timișoara

Introducere: Obezitatea reprezintă o problemă majoră de sănătate publică, contribuind la creșterea prevalenței bolilor cronice precum diabetul zaharat, bolile cardiovasculare și anumite tipuri de cancer. În ciuda varietății metodelor de tratament tradiționale (dietă, exerciții fizice și farmacoterapie), prevalența obezității este în continuă creștere.

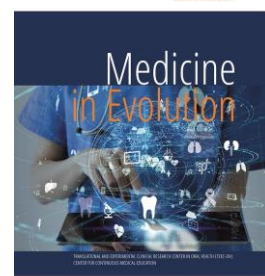
Material și metode: În ultimii ani, au apărut noi metode de tratament ale obezității care se concentrează pe abordări personalizate, multidisciplinare. Aceste metode integrează progresele în genomică, cercetarea microbiomului și știința comportamentală pentru a obține intervenții mai eficiente. Acest rezumat își propune să sintetizeze aceste noi abordări terapeutice, mecanismele lor subiacente și impactul lor potențial asupra combaterii obezității.

Rezultate: În plus față de metodele de tratament clasice, acum există tratamente noi, cum ar fi chirurgia bariatrică, proceduri minim invazive și agenți farmacologici inovatori care vizează reglarea apetitului și căile metabolice. În plus, tehnologiile digitale utilizate în domeniul sănătății (aplicațiile mobile și dispozitivele portabile) ajută la gestionarea greutateii persoanelor obeze pe termen lung prin implicarea acestora activ în procesul de monitorizare nutrițională și terapeutică.

Concluzie: Dezvoltarea continuă a tratamentelor personalizate și bazate pe tehnologie oferă speranță pentru soluții mai durabile și eficiente pentru această boală complexă, multifactorială.

Cuvinte cheie: obezitate, abordări terapeutice, noi agenți farmacologici, tehnologie

MANAGEMENTUL PACIENȚILOR CU OBEZITATE ÎN PRACTICA MEDICULUI DE FAMILIE

Roxana Folescu¹, Andreea-Narcisa Iana¹, Felicia Carmen Andrei¹, Laura Atyim¹, Ivona Mihaela Hum¹, Sami Aldahamsheh¹, Daniela Gurguş¹
¹Universitatea de Medicină și Farmacie "Victor Babeș" Timișoara

Introducere/Obiectiv: Prevalența obezității s-a dublat în ultimele patru decenii, reprezentând o reală epidemie globală. Dincolo de recunoașterea sa ca o boală în sine, obezitatea este asociată cu deteriorarea calității vieții și reducerea speranței de viață. Mai mult decât atât 2/3 din mortalitățile prin boli cardiovasculare asociază obezitatea.

Material și metode: Evaluarea inițială a copiilor, adolescenților și adulților tineri la nivelul cabinetului de medicina familiei, permite diagnosticul precoce al preobezității sau obezității și o abordare structurată, personalizată, pe termen lung. Fiind o boală heterogenă și complexă, cu tablou clinic foarte variat, dominat de cele mai multe ori de comorbidități obezitatea necesită o colaborare multidisciplinară coordonată. Strategia generală a scăderii ponderale cuprinde stabilirea obiectivelor, selectarea metodelor adecvate în funcție de clasa de risc, monitorizarea și planificarea evaluărilor.

Rezultate: Îngrijirea personalizată a pacientului cu preobezitate sau obezitate în asistența medicală primară, utilizând modelul bolii cronice, aduce beneficii pentru sănătate pe termen lung cu îmbunătățirea calității vieții pacienților și evitarea recidivelor și complicațiilor.

Concluzii: Evaluarea și stadializarea inițială corectă precum și abordarea terapeutică personalizată reprezintă puncte cheie a îngrijirii pacienților cu obezitate.

Cuvinte cheie: preobezitate, obezitate, îngrijire personalizată, model de boală cronică

UTILITATEA DOZĂRII CISTATINEI C ÎN ASISTENȚA MEDICALĂ PRIMARĂ

Daniela Gurgus¹, Andreea-Narcisa Iana¹, Robert Nikolas Folescu², Laura Atyim¹, Ivona Mihaela Hum¹, Vasile-Alin Ionescu³, Adrian Cosmin Ilie⁴, Roxana Folescu¹

¹Universitatea de Medicină și Farmacie "Victor Babeș" Timișoara

Boala cronică de rinichi (BCR) are o prevalență de 13% la nivel global și este asociată cu o morbiditate și mortalitate crescută, în special prin boli cardiovasculare. În România, conform statisticilor actuale, ale Societății Române de Nefrologie, din 2021, aproximativ 10% din populație este afectată de boala cronică de rinichi. Determinanții stadializării și managementului bolii cronice de rinichi sunt rata estimată a filtrării glomerulare pe baza creatininei (eRFG-cr) și albuminuria. Organizația internațională KDIGO (Kidney Disease: Improving Global Outcomes), a publicat recent Ghidul de practică clinică 2024 pentru evaluarea și managementul bolii cronice de rinichi. Acest ghid actualizat pune un accent mai mare pe biomarkerul cistatină C pentru estimarea ratei de filtrare glomerulară (eGFR-cys) și mai mult decât atât recomandă utilizarea combinată a ratei estimate a filtrării glomerulare pe baza creatininei și cistatinei C (eGFRcr-cys). În perioada august 2023-august 2024, am efectuat un studiu observațional ce a inclus 178 pacienți proveniți din 10 cabinete de medicina familiei din județul Timiș. Scopul acestui studiu a fost de a stabili dacă dozarea de rutină a cistatinei C și calcularea eRFG-cys permite decelarea precoce a afectării renale și o reclasificare a pacienților cu BCR. Rezultatele studiului demonstrează că: eGFR-cys a fost foarte strâns corelată cu eGFR-cr (corelația Spearman $\rho = 0,83$); eGFR-cys a determinat stadializarea superioară a BCR în 29% din cazuri, 8% din pacienți fiind într-un stadiu inferior iar pentru 63% nu s-a constatat nicio modificare; reclasificarea într-un stadiu superior pe baza eRFG-cys am constatat-o la pacienții inițial stadializați G3aA1 (45-59 ml/min/1,73m²) în G3bA1 (30-44 ml/min/1,73m²) doar pe baza creatininei; vârsta înaintată s-a corelat semnificativ cu eGFR-cys și stadializarea într-un stadiu superior (OR, 1,03; IC 95% [1,02, 1,04]; $P < 0,001$); scorul de comorbiditate Elixhauser (OR, 1,22; IC 95% [1,10, 1,36]; $P < 0,001$) a fost asociat cu o probabilitate mai mare de stadializare superioară. Deși costurile și utilizarea resurselor asociate cu eGFR-cys sunt în prezent mai mari decât cele ale eGFRcr totuși, necesitatea unui biomarker precoce și precis poate compensa aceste cheltuieli. În plus, diagnosticul precoce al BCR în stadiul 2 poate duce la reducere a cheltuielilor comparativ cu costurile îngrijirilor medicale în stadiile 3 și 4. Dozarea cistatinei C și calcularea eRFG-cys ar trebui introdusă în evaluarea de rutină a pacienților în scopul stadializării inițiale corecte a BCR cu impact asupra managementului de caz, în special în zonele rurale.

Cuvinte cheie: boală cronică de rinichi (BCR), cistatina C (cys), rata estimată a filtrării glomerulare pe baza creatininei (eRFG-cr), rata estimată a filtrării glomerulare pe baza cistatinei C (eRFG-cys)

IMPACTUL PANDEMIEI DE COVID-19 ASUPRA ANTIBIOTICO-REZISTENȚEI GERMENILOR PRIORITARI

Andreea Loredana Golli¹, Alice Elena Ghenea¹, Simona Georgiana Popa¹

¹Universitatea de Medicină și Farmacie Craiova

Introducere. Rezistența la antimicrobiene reprezintă una dintre primele 10 provocări globale în materie de sănătate publică și una dintre cele 3 amenințări pentru sănătate cu cea mai mare prioritate.

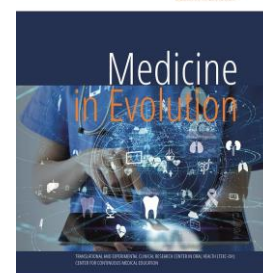
Material și metodă. În vederea evaluării impactului pandemiei de COVID-19 asupra rezistenței la antibiotic, a fost efectuat un studiu retrospectiv al agenților patogeni prioritari Gram-negativi izolați în probele de sânge recoltate de la 481 de pacienți spitalizați într-o secție de terapie intensivă (ATI), între 2020 și 2023. Modelele de rezistență au fost analizate folosind sistemul automat Vitek 2 Compact. Perioada analizată a fost divizată în perioada pandemică (2020-2021) și perioada post-pandemică (2022-2023).

Rezultate. 686 tulpini Gram-negative au fost izolate, ponderea cea mai mare fiind deținută de *Klebsiella* spp. (30,91%), *Acinetobacter* spp. (24,64%) și *Escherichia coli* (18,95%). Post-pandemic, s-a constatat o creștere semnificativă a rezistenței tulpinilor de *Klebsiella* spp. și *Acinetobacter* spp. față de colistin ($p < 0,001$) și o scădere semnificativă în cazul *Escherichia coli* față de ceftazidim ($p = 0,03$) și amikacină ($p < 0,001$). Ponderea tulpinilor multidrog-rezistente (MDR) a crescut semnificativ în perioada post-pandemică ($p < 0,05$).

Concluzii. Studiul a evidențiat creșterea semnificativă a rezistenței la antibioticele de rezervă și a procentului de tulpini MDR Gram-negative izolate post-pandemic.

Cuvinte cheie: germeni prioritari, pandemie, antibiotico-rezistență

O ÎNȚELEGERE APROFUNDATĂ A INFLAMȚIEI ȘI LEZIUNILOR TISULARE: MARKERI MOLECULARI LA PACIENȚII CU SINDROM LONG-COVID

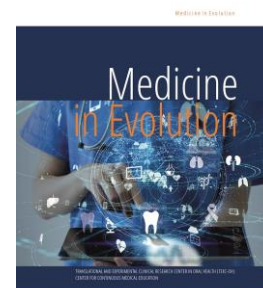
Raul Pătrașcu¹

¹Universitatea de Medicină și Farmacie "Victor Babeș" Timișoara

Prezenta lucrare explorează rolul esențial al biomarkerilor consacrați și emergenți în diagnosticul, monitorizarea și înțelegerea afecțiunilor post-COVID-19. Deoarece infecția cu SARS-CoV-2 poate afecta multiple sisteme de organe, biomarkerii s-au dovedit indispensabili pentru evidențierea inflamației persistente și a leziunilor tisulare, facilitând decelarea precoce a diagnosticului și prognosticului. În special, markeri precum proteina C reactivă (PCR), interleukina-6 (IL-6) și entități noi, precum receptorul solubil pentru activatorul plasminogenului de tip urokinază (suPAR) și capcanele extracelulare neutrofile (NETs), oferă informații valoroase despre mecanismele fiziopatologice și pot anticipa evoluția pe termen lung. Lucrarea subliniază integrarea acestor biomarkeri în fluxurile clinice și implicațiile lor pentru medicina personalizată, evidențiind potențialul de a ghida intervențiile terapeutice și de a monitoriza recuperarea. Direcțiile viitoare propun desfășurarea de studii longitudinale pentru a analiza traiectoriile biomarkerilor și interacțiunea lor cu rezultatele terapeutice, cu scopul de a îmbunătăți managementul afecțiunilor post-COVID-19 și de a rafina strategiile de sănătate publică.

Cuvinte cheie: afecțiuni post-COVID-19, biomarkeri, ghidarea terapiei și recuperare.

ANALIZA METAGENOMICA PRIN SECVENȚIERE NANOPORE

Ovidiu Sîrbu¹

¹Universitatea de Medicină și Farmacie "Victor Babeș" Timișoara

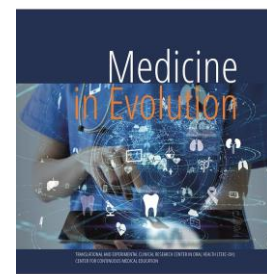
Analiza metagenomică oferă o fereastră directă asupra compoziției și funcției microbiotei, transformând diagnosticul clinic și supravegherea epidemiologică din procese bazate pe culturi lente în instrumente moleculare rapide și comprehensive. Secvențierea nanopore amplifică acest impact prin citiri foarte lungi care permit identificarea agenților patogeni până la nivel de tulpină, asocierea genelor de rezistență cu plasmidele gazdă și detecția concomitentă a virusurilor ARN și ADN. Platformele portabile (Flongle, Mk1C) pot fi deplasate la patul pacientului sau în focare epidemice, reducând timpul-de-răspuns la câteva ore și facilitând decizii terapeutice timpurii, inclusiv adaptarea antibioterapiei. În plus, fluxul continuu de date oferă analize în timp real, utile pentru monitorizarea dinamicii infecțiilor nosocomiale sau a transmiterii zoonotice. Costurile inițiale reduse, simplitatea preparării bibliotecilor și posibilitatea multiplexării probelor fac tehnologia accesibilă laboratoarelor clinice și de sănătate publică, democratizând metagenomica și accelerând medicinei de precizie.

Prezentarea de față sintetizează experiența Departamentului de Biochimie UMFVB Timișoara și a nou înființatului Centru de Metagenomică și Metatranscriptomică în aplicarea secvențierii Oxford Nanopore la metagenomică clinică, detaliază câteva din rezultatele obținute în cadrul proiectelor desfășurate intra- sau extra-mural, evidențiind potențialul secvențierii nanopore de a furniza un diagnostic rapid, portabil și exhaustiv în medicina de precizie.

Cuvinte cheie: analiza metagenomică, secvențiere nanopore

SESIUNEA: SĂNĂTATE MINTALĂ

PROVOCĂRILE SĂNĂTĂȚII MINTALE ÎN MEDIUL RURAL O ANALIZĂ A ANXIETĂȚII ȘI DEPRESIEI

Cristina Bredicean¹, Simona Tămășan², Ioana Riviș³, Mihaela Nicolin⁴, Cătălina Giurgi-Oncu¹, Sorin Ursoniu¹

¹Universitatea de Medicină și Farmacie "Victor Babeș" Timișoara

²Spitalul Clinic Județean de Urgență "Pius Brînzeu" Timișoara

³Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Jebel

⁴Spitalul Clinic Militar de Urgență "Dr. Victor Popescu" Timișoara

Introducere: Sănătatea mintală este esențială pentru funcționarea optimă a individului și a comunității. În România, discrepanțele dintre mediul urban și cel rural influențează semnificativ accesul la servicii de sănătate mintală.

Obiective: Evaluarea simptomelor de anxietate și depresie la populația din mediul rural.

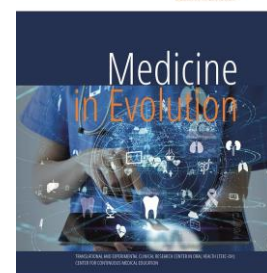
Material și metodă: Studiul a fost realizat în patru localități din județul Timiș: Românești, Otelec, Mașloc și Nițchidorf, cu un total de 524 de participanți. Instrumentele utilizate au fost GAD-7 pentru anxietate și PHQ-9 pentru depresie și parametrii sociodemografici. Datele colectate au fost prelucrate statistic.

Rezultate: 61,6% dintre participanți au avut scoruri care indică anxietate ușoară până la severă și 66,4% au prezentat simptome de depresie ușoară până la severă. A fost observată o asocieră între vârstă, statut marital și nivelul simptomelor de anxietate și depresie. Grupurile cele mai afectate au fost persoanele peste 50 de ani, cu un nivel educațional redus, aflate în situații de solitudine și cu boli cronice.

Concluzii: Prezența simptomelor depresive și anxioase în mediul rural impune integrarea screeningului de sănătate mintală în serviciile de medicină de familie și desfășurarea unor campanii de informare și sensibilizare adaptate comunităților locale.

Cuvinte cheie: mediul rural, anxietate, depresie

CONSUMUL DE STUPEFIANTE ÎN RÂNDUL LICEENILOR DIN JUDEȚUL TIMIȘ

Kalliope Silberberg¹, Andreia Petruș¹, Sorina Ciurte¹, Elena Danci¹

¹Direcția de Sănătate Publică a Județului Timiș

Am efectuat un studiu privind consumul de stupefiante în rândul adolescenților din județul Timiș, pe un eșantion reprezentativ de 318 liceeni.

Ipoteza H₀, a studiului, a fost că trăsăturile de personalitate, precum: agreabilitate, conștiințozitate, extraversiune, emoționalitate negativă și o minte deschisă, nu influențează consumul de stupefiante.

Ipoteza contrară, H₁, a fost că aceste trăsături influențează consumul de stupefiante.

Chestionarul aplicat a cuprins scala de personalitate Big Five, varianta scurtă. Pentru 95% nivel de încredere și un prag de semnificație: $\alpha = 0,05$, P value obținut este mai mare decât 0,05 deci nu putem respinge ipoteza alternativă..

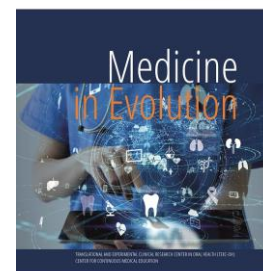
6,29% dintre respondenți au consumat stupefiante în ultimile 12 luni.

Am calculat Odds Ratio pentru eșantionul de elevi luați în studiu și am obținut următoarele rezultate:

- Șansele de apariție a consumului de droguri sunt mai mari acolo unde sunt prezente trăsături de personalitate precum: dezagreabil (OR=4,89) și ,delăsare (OR=2,59), Trăsături precum: extrovertit și o minte deschisă reprezintă factori de protecție.

Cuvinte cheie: consum stupefiante, trăsături de personalitate

MEDITAȚIA ÎN SPRIJINUL SĂNĂTĂȚII POPULAȚIONALE: DOVEZI ȘTIINȚIFICE ȘI PERSPECTIVE DE IMPLEMENTARE

Sorin Ursoniu¹, Roxana Margan¹

¹Universitatea de Medicină și Farmacie "Victor Babeș" Timișoara

Organizația Mondială a Sănătății a încurajat și susținut includerea și utilizarea practicilor de sănătate integrative și complementare în sistemele naționale de sănătate la toate nivelurile prin recomandările Strategiei sale privind Medicina Tradițională 2014–2023.

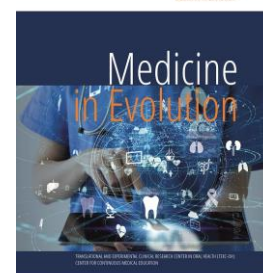
Meditația devine tot mai recunoscută ca o practică benefică nu doar pentru bunăstarea individuală, ci și ca instrument valoros în domeniul sănătății publice. Studiile recente arată că meditația contribuie la reducerea stresului, a anxietății și a depresiei, factori care influențează semnificativ sănătatea populației. Promovând echilibrul mental și emoțional, meditația poate avea un impact pozitiv asupra prevenirii bolilor cronice și asupra calității vieții.

La nivel comunitar, programele de meditație integrate în școli, locuri de muncă sau centre de sănătate publică pot duce la o scădere a incidenței afecțiunilor asociate stresului, la îmbunătățirea performanței cognitive și la o mai bună coeziune socială. În plus, costurile aferente îngrijirilor medicale pot fi reduse prin diminuarea consumului de medicamente și a frecvenței spitalizărilor.

De asemenea, meditația poate fi un element esențial în strategiile de sănătate mintală, mai ales în contexte post-pandemice, când populațiile sunt tot mai afectate de traume și dezechilibre psihologice. Integrarea meditației în politicile de sănătate publică reprezintă un pas promițător către o societate mai sănătoasă și mai rezilientă.

Cuvinte cheie: meditație, sănătate publică, bunăstare emoțională, programe comunitare

PREVALENȚA DEFICIENȚELOR COGNITIVE MAJORE ÎN POPULAȚIA GENERALĂ: O PREZENTARE A DATELOR ACTUALE

Emilian Damian Popovici^{1,2}

¹Universitatea de Medicină și Farmacie "Victor Babeș" Timișoara

²Societatea Română de Epidemiologie

Deficiențele cognitive reprezintă o problemă semnificativă de sănătate publică, care afectează un număr din ce în ce mai mare de oameni. Aceste tulburări pot varia de la declin cognitiv ușor până la afecțiuni mai severe, cum ar fi demența și boala Alzheimer. Cercetările indică faptul că prevalența deficiențelor cognitive crește odată cu vârsta, estimările sugerând că aproximativ 10-15% dintre persoanele cu vârsta de 65 de ani și peste această vârstă ajung la un moment dat să prezinte o formă de declin cognitiv.

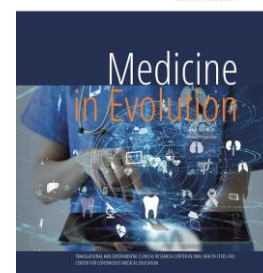
În plus față de vârstă, diverși factori contribuie la prevalența deficiențelor cognitive, inclusiv factorii genetici, stilul de viață și comorbiditățile. De exemplu, persoanele cu boli cardiovasculare, diabet sau un istoric de accident vascular cerebral prezintă un risc mai mare de a dezvoltă probleme cognitive. În plus, factorii ce țin de stilul de viață, cum ar fi inactivitatea fizică, dieta nesănătoasă și izolarea socială pot exacerba declinul cognitiv.

Impactul deficiențelor cognitive se extinde în destule situații dincolo de individ, afectând familiile și comunitățile. Inițiativele de sănătate publică care vizează promovarea sănătății cognitive, cum ar fi încurajarea activității fizice regulate, stimularea mentală și angajamentul social, sunt esențiale pentru atenuarea riscului dezvoltării de tulburări cognitive.

În general, înțelegerea prevalenței și a factorilor de risc asociați cu tulburările cognitive este esențială pentru dezvoltarea strategiilor eficiente de prevenire și intervenție. Pe măsură ce populația îmbătrânește, abordarea acestor probleme va deveni din ce în ce mai importantă pentru a îmbunătăți calitatea vieții indivizilor și pentru a reduce impactul social al declinului cognitiv.

Cuvinte cheie: deficiență cognitivă, factori de risc, impactul deficiențelor cognitive

EVALUAREA COMPORTAMENTELOR CU RISC PENTRU SĂNĂTATE LA ELEVII DE LICEU DIN ROMÂNIA: STUDIUL YRBSS

Petru Sandu¹, Ioana Beldean-Galea¹, Adriana Melnic¹, Sorina Irimie¹

¹Institutul Național de Sănătate Publică

Introducere

Adolescența este o perioadă de creștere, învățare, explorare și oportunitate în timpul căreia tinerii își dezvoltă cunoștințele, atitudinile și abilitățile care îi vor ajuta să prospere pe parcursul vieții.

Metode

Comportamentele legate de: siguranța personală, fumat, consum de alcool, droguri, (auto) violența, comportamentul suicidar, alimentația, activitatea fizică și comportamentul sexual au fost studiate într-un eșantion de elevi de liceu reprezentativ la nivel național și județean. Instrumentul utilizat, chestionarul YRBSS (varianta 2021), elaborat de CDC - SUA pentru monitorizarea comportamentelor cu risc pentru sănătate la tineri, a fost adaptat particularităților socio-economice și cultural-educative din țara noastră și administrat online.

Rezultate

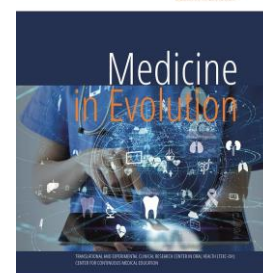
Un număr de 22039 elevi de clasele IX-XIII au răspuns la chestionar. 50,5% au raportat că au încercat să fumeze; 40,1% au consumat alcool în cel puțin 1-2 zile în ultimele 30 de zile; 19,3% dintre elevi au raportat că s-au bătut cel puțin o dată în ultimele 12 luni; 26,6 % au avut relații sexuale și dintre ei 73,3% au utilizat prezervativ la ultimul contact sexual; 17% au fost activi minim 60 de minute zilnic în ultimele 7 zile.

Concluzii

Monitorizarea comportamentelor legate de sănătate în rândul adolescenților poate sprijini dezvoltarea de politici și programe de sănătate adaptate nevoilor și caracteristicilor acestei populații.

Cuvinte cheie: comportamente cu risc, YRBSS, adolescenți

EVALUAREA CANABISULUI RECREAȚIONAL ȘI MEDICAL – CONSIDERAȚII TOXICOLOGICE

Anton Alina¹, Alexandra Enache¹, Cristina Adriana Dehelean¹

¹Universitatea de Medicină și Farmacie "Victor Babeș" Timișoara

Canabisul este una dintre cele mai utilizate substanțe ilicite la nivel mondial. Canabinoizii produc peste 100 de substanțe chimice, dintre care cele mai abundente fiind Δ -9-tetrahidrocannabinol (THC) și canabidiol [1]. Scopul acestui studiu este de a identifica mecanismul de acțiune implicat în cazul consumului de marijuana, comparând efectele terapeutice induse cu cele toxice.

În timp ce cannabisul oferă potențiale beneficii terapeutice, utilizarea regulată poate duce la dezvoltarea tulburărilor legate de consumul acestuia, manifestându-se în special prin risc crescut de tulburări psihotice și cognitive, probleme respiratorii și implicații negative în sarcină [2]. La nivel global, cazurile prevalente de tulburări legate de consumul de cannabis au crescut constant de la 17,1 milioane în 1990 la 23,8 milioane în 2019 [2]. În plus, 30% dintre șoferii implicați în accidente sunt testați pozitiv pentru substanțe psihotrope, inclusiv pentru THC [3]. Metabolismul cannabisului este determinat de calea de consum. Timpul de înjumătățire al THC-ului este de 1 până la 5 zile la utilizatorii ocazionali și de până la 13 zile la utilizatori cronici [2].

Consumul pe scară largă a THC-ului reprezintă o provocare substanțială pentru sănătatea publică. Înțelegerea mecanismelor implicate și a impactului indus poate avea o semnificație deosebită în dezvoltarea de noi strategii anti-consum.

Cuvinte cheie: Consum ilicit, cannabis, THC, cannabis medical

SOMNUL – REGULATORUL TĂCUT AL HOMEOSTAZIEI: IMPLICAȚII SISTEMICE ȘI CONEXIUNI PATOLOGICE

Salomeia Putnoky¹, Costela Lăcrimioara Șerban¹
¹Universitatea de Medicină și Farmacie "Victor Babeș" Timișoara

Somnul este un proces fiziologic fundamental, esențial pentru menținerea homeostaziei și susținerea sănătății generale. Pe lângă rolul său restaurativ, acesta contribuie la reglarea metabolismului energetic, echilibrul hormonal, consolidarea memoriei, controlul tensiunii arteriale și regenerarea celulară. Totodată, are o funcție esențială în modularea răspunsului imun și în menținerea integrității neurologice.

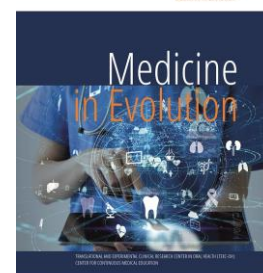
Privarea de somn sau tulburările de somn cronice sunt asociate cu patologii bine documentate, precum obezitatea, diabetul zaharat și bolile cardiovasculare, dar și cu afecțiuni mai puțin intuitive, precum disfuncții ale axei HPA, perturbări ale microbiotei intestinale, boli autoimune, infertilitate și accelerarea proceselor neurodegenerative.

Somnul influențează secreția de grelină, leptină, cortizol și hormon de creștere, hormoni implicați în controlul apetitului, adaptarea la stres și regenerarea tisulară. Perturbarea acestor mecanisme favorizează inflamația cronică și dezechilibre endocrine. Din punct de vedere psihologic, somnul insuficient este un factor de risc pentru anxietate, depresie și disfuncții cognitive.

Promovarea igienei somnului trebuie să devină o componentă esențială a abordării preventive, somnul fiind un determinant major al stării de sănătate, cu impact asupra tuturor sistemelor biologice.

Cuvinte cheie: tulburări de somn, homeostazie, risc, boli cronice.

ANALIZA MULTIFACTORIALĂ A IMPACTULUI DEZINSTITUȚIONALIZĂRII ȘI AL ABUZULUI DE SUBSTANȚE ASUPRA PACIENTULUI PSIHIATRIC

Elena Tănase¹, Adrian Cosmin Ilie¹, Ion Radu¹, Dan-Alexandru Surducan¹, Adina Bucur¹, Felicia Marc², Roxana Folescu¹, Sorina Maria Denisa Laitin¹, Sorin Ursoniu¹

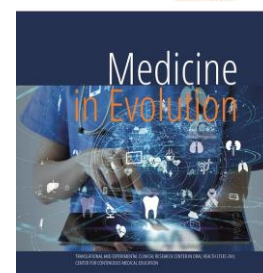
¹Universitatea de Medicină și Farmacie "Victor Babeș" Timișoara

²Facultatea de Medicină și Farmacie, Universitatea din Oradea

Studiul analizează efectele dezinstituționalizării psihiatrice și ale consumului de substanțe asupra rezultatelor clinice, calității vieții și costurilor de îngrijire la pacienții cu tulburări psihice severe. A fost realizat un studiu transversal pe un eșantion de 95 de pacienți proveniți din unități de spitalizare, centre comunitare și instituții rezidențiale, selectați conform criteriilor DSM-5. Participanții au completat chestionare validate privind starea de sănătate mintală, consumul de alcool, marijuana și substanțe inhalabile, precum și calitatea vieții (SF-36), iar datele financiare au fost colectate din surse medicale și administrative furnizate de către unitățile analizate. Rezultatele indică o prevalență de 47,4% a consumului de substanțe. Acești pacienți au înregistrat scoruri semnificativ mai scăzute ale calității vieții (58,4 vs. 66,7), costuri medicale mai mari (3.251 USD vs. 2.743 USD) și rate crescute de recădere și reinternare (42,1% vs. 29,8%). Analizele statistice au confirmat relevanța acestor diferențe. Consumul de substanțe s-a dovedit a fi un factor predictiv negativ pentru calitatea vieții. Studiul evidențiază necesitatea unor intervenții integrate care să abordeze simultan sănătatea mintală și abuzul de substanțe, în vederea reducerii costurilor și a îmbunătățirii rezultatelor clinice în cadrul îngrijirii comunitare.

Cuvinte cheie: sănătate mintală, dezinstituționalizare, consum de substanțe, calitatea vieții, recădere, reinternare, costuri de tratament, intervenții integrate.

AUTOMEDICAȚIA – O PROBLEMĂ DE SĂNĂTATE PUBLICĂ

Maria Suciu¹, Liana Suciu¹, Valentina Oana Buda¹

¹Universitatea de Medicină și Farmacie "Victor Babeș" Timișoara

Automedicația, definită ca fiind selectarea și utilizarea de către pacienți a medicamentelor fără recomandare sau supraveghere medicală, adesea pentru tratarea unor simptome cunoscute sau afecțiuni minore, este un fenomen tot mai larg, răspândit la nivel mondial, cu o incidență în creștere, dificil de cuantificat și care afectează toate grupele de vârstă. Tot în practica automedicației se încadrează și modificarea de către pacienți a dozelor, scurtarea duratei de tratament sau întreruperea tratamentului la ameliorarea simptomatologiei. Într-un sens și mai larg, practica automedicației include și administrarea de medicamente din proprie inițiativă unor membri ai familiei, copii sau persoane vârstnice.

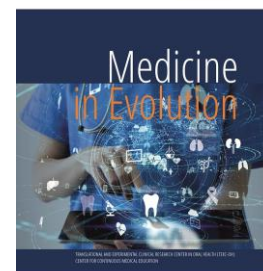
Practica automedicației este o componentă principală a procesului de autoîngrijire zilnică a sănătății, iar medicamentele fără prescripție medicală sunt „instrumente” de îngrijire personală. Deși, din perspectiva pacientului, aceasta conduce la o îmbunătățire a sănătății individuale prin ameliorarea rapidă a simptomelor și/sau a manifestărilor clinice, ea nu este lipsită de riscuri semnificative precum: autodiagnosticare incorectă, apariția unor reacții adverse, interacțiuni medicamentoase potențial periculoase, dezvoltarea rezistenței bacteriene sau diagnosticare întârziată a unor contexte clinice cu potențial evolutiv sever.

Prezenta lucrare își propune să analizeze practica automedicației din perspectiva sănătății publice explorând cauzele, determinanții, riscurile și posibile strategii de intervenție pentru prevenirea automedicației inadecvate.

Cuvinte cheie: automedicație, sănătate publică, practicienii din domeniul sănătății

SESIUNEA: DIGITALIZAREA ÎN SĂNĂTATE

INTEROPRABILITATEA DATELOR MEDICALE ÎN SECOLUL XXI

**Andreea Salcudean¹, Gabriela Elena Strete¹, Florin Corneliu Buicu¹, Laria Truculescu¹,
Andreea Mihaela Kiș², Ramona Amina Popovici², Eduard-Cristian Enache¹**

¹Universitatea de Medicină și Farmacie, Științe și Tehnologie "George Emil Palade" Târgu Mureș

²Universitatea de Medicină și Farmacie "Victor Babeș" Timișoara

Introducere: În secolul XXI, digitalizarea masivă a sistemelor de sănătate a transformat modul în care sunt colectate, stocate și utilizate datele medicale. Inteligența artificială și noile tehnologii au schimbat fața sistemelor medicale în doar cativa ani, putând astfel dezvoltarea unor sisteme de sănătate, sigure, accesibile și integrate.

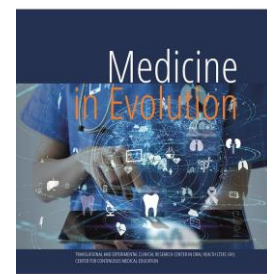
Material si Metoda Pentru această analiză, au fost consultate studii științifice și articole de specialitate disponibile în baze de date precum: SageJournals, American Journal of Occupational Therapy, PubMed, Journal of Medical Internet Research, ScienceDirect, Web-of-Science și MDPI. Cuvinte-cheie căutate în cadrul căutării au inclus: „FHIR”, «HL7», «DICOM», «integrarea datelor medicale» și «interoperabilitatea datelor clinice».

Rezultate: Cele mai recente cercetări arată că utilizarea unor cadre standardizate, cum ar fi FHIR, pot îmbunătăți semnificativ interoperabilitatea prin creșterea eficiență a schimbului de date medicale, reducerea costurilor administrative și îmbunătățirea îngrijirii pacienților, iar tehnologia blockchain poate veni în sprijinul sistemelor medicale din întreaga lume pentru o protecție a datelor medicale ale pacienților.

Concluzii: Utilizarea inteligenței artificiale și a blockchain-ului reprezinta un pas gigantic în avansul medicinei personalizate și poate revoluționa complet modul în care sunt gestionate datele medicale, oferind un sistem de sănătate care ofera o mai mare predictibilitate astfel devenind mai sigur, mai accesibil și mai eficient.

Cuvinte cheie: digitalizare, interoperabilitate, HL7, FHIR, DICOM

MONITORIZAREA LA DISTANȚA A PACIENȚILOR ȘI ÎNGRIJIREA ORIENTATĂ CĂTRE PACIENT ÎN CADRUL MEDICINEI PERSONALIZATE

**Gabriela Strete¹, Andreea Sălcudean¹, Florin Cornel Buicu¹, Andreea Mihaela Kiș²,
Ramona Camelia Anculia², Ramona Amina Popovici², Eduard-Cristian Enache¹**

¹Universitatea de Medicină și Farmacie, Științe și Tehnologie „George Emil Palade” Târgu Mureș

²Universitatea de Medicină și Farmacie „Victor Babeș” Timișoara

Introducere: Monitorizarea la distanță a pacienților reprezintă un domeniu de inovație majoră în domeniul sănătății, permițând supravegherea continuă a pacienților în afara unităților medicale tradiționale. Această tehnologie este esențială în special pentru pacienții cu boli cronice, care necesită monitorizare constantă, dar și pentru cei aflați în zone izolate sau cu acces limitat la servicii medicale.

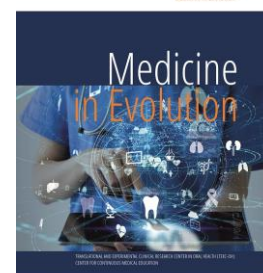
Materiale și metode: Pentru realizarea acestei analize, au fost consultate studii științifice și articole de specialitate disponibile în baze de date precum PubMed, ScienceDirect, Web-of-Science și Google Scholar. Cuvinte-cheie căutate în cadrul căutării au inclus: „aplicații mobile”, «dispozitive portabile», «monitorizarea pacienților de la distanță», «îngrijirea centrată pe pacient» și «platforme de telemedicină».

Rezultate: Studiile au demonstrat că punerea în aplicare a noilor metode terapeutice de îngrijire centrată pe pacient aduce beneficii semnificative atât pacienților, cât și sistemelor de sănătate. Cele mai notabile performanțe au fost reducerea cheltuielilor sistemului de sănătate, prin reducerea vizitelor la urgență și a spitalizărilor, optimizarea resurselor medicale și creșterea aderenței pacienților la tratament prin perspectiva feedback-ului în timp real din partea specialiștilor.

Concluzii: În viitor, cercetarea ar trebui să se concentreze asupra integrării inteligenței artificiale și a algoritmilor avansați de analiză a datelor pentru a obține în continuare eficiența acestor tehnologii. Acești algoritmi trebuie să fie foarte bine standardizați în cadrul medical actual, în care ideea de medicină este bazată pe dovezi.

Cuvinte cheie: aplicații mobile, dispozitive portabile, monitorizarea pacienților de la distanță, îngrijirea centrată pe pacient, platformă de telemedicină.

INSTRUMENTE DIGITALE PENTRU SCREENINGUL CANCERULUI ORAL: O STRATEGIE PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA SĂNĂTĂȚII ÎN RÂNDUL POPULAȚIILOR

**Andreea Mihaela Kiș¹, Anculia Ramona Camelia¹, Dana Emanuela Pitic (Coț)¹, Adina
Bucur¹, Sorin Ursoniu¹, Adrian Cosmin Ilie¹, Ramona Amina Popovici¹**

¹Universitatea de Medicină și Farmacie „Victor Babeș” Timișoara

Context: Există o presupunere conform căreia cancerul de cap și gât va avea o incidență cu până la 30% până în 2030, screeningul cancerului oral trebuie să reprezinte o strategie importantă de sănătate. Este nevoie de un instrument care să poată ajuta la examinarea clinică standard pentru detectarea precoce a cancerului oral. Acesta poate fi reprezentat de dispozitivul de vizualizare a autofluorescenței VELscope.

Materiale și metode: În studiul de față, 83 de pacienți care au fost evaluați prin examinare orală convențională, urmată de evaluarea vizuală directă a fluorescenței (DVFE), efectuată de același medic dentist în clinica stomatologică privată și de către medicul ORL.

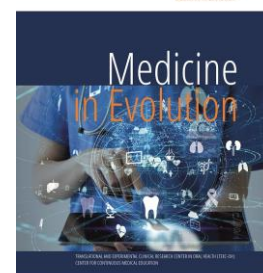
Rezultate: Din 83 de pacienți, 35% au fost găsiți cu posibil diagnostic malign. În urma rezultatelor biopsiei de la 29 de pacienți, 79 % au avut diagnosticul histopatologic de carcinom cu celule scuamocelulare, restul fiind găsiți cu boli inflamatorii.

Discuție: Utilizarea luminii imunofluorescente ca instrument de diagnostic pentru leziunile cavității bucale și cervicale nu poate fi eficientă fără biopsie ulterioară și examen histopatologic.

Concluzii: DVFE nu poate face un diagnostic direct de cancer, dar este un adjuvant al examenului oral și este considerat de specialiștii în domeniu ca fiind un dispozitiv de screening neinvaziv pentru detectarea precoce a leziunilor premaligne sau maligne, care nu sunt vizibile cu ochiul liber.

Cuvinte cheie: cancer de cap și gât, screening, carcinom cu celule scuamocelulare, strategii de sănătate

REALITATEA VIRTUALĂ: O SOLUȚIE INOVATOARE PENTRU GESTIONAREA ANXIETĂȚII ÎN STOMATOLOGIE

Ramona Amina Popovici¹, Laria Trușculescu¹, Dana Emanuela Pitic¹, Andreea Mihaela Kiș¹, Andreea Sălcudean²

¹Universitatea de Medicină și Farmacie "Victor Babeș" Timișoara

²Universitatea de Medicină și Farmacie, Științe și Tehnologie "George Emil Palade" Târgu Mureș

Anxietatea stomatologică poate avea multiple cauze, una dintre principalele surse ale acesteia este lipsa unei comunicări eficiente între pacient și medic, precum și percepția pacientului că durerea și disconfortul tratamentului nu sunt complet înțelese de către specialist. Tehnologia VR reprezintă o abordare inovativă în tratamentele stomatologice, având un impact semnificativ asupra gestionării anxietății pacienților. Cu toate acestea, există și provocări asociate cu adoptarea acestei tehnologii. Costurile inițiale ale echipamentelor VR, necesitatea instruirii personalului medical și reticența unora dintre pacienți față de utilizarea noilor tehnologii sunt doar câteva dintre obstacolele care trebuie depășite. Pe lângă informațiile de bază referitoare la diagnostic și tratament, pacientul este interesat și de gestionarea anxietății și durerii aferente manoperelor stomatologice. Apariția mijloacelor de comunicare moderne, cum sunt cele vizuale, cu ajutorul cărora se poate explica diagnosticul, procedura și rezultatul pe înțelesul pacientului, ca de exemplu camera intraorală, precum și cele digitalizate, ca de exemplu tehnologia VR (Realitatea Virtuală) au schimbat modul de percepție în medicina dentară.

Prin înțelegerea nevoilor pacientului și prin integrarea soluțiilor digitale, medicii pot contribui la crearea unei atmosfere de încredere și confort, esențială pentru succesul pe termen lung al tratamentelor dentare.

Cuvinte cheie: anxietatea stomatologică, comunicare eficientă, nevoile pacientului, soluții digitale

MODELE LINGVISTICE DE TIP GPT - NOI PERSPECTIVE PENTRU ANALIZA DATELOR ÎN SĂNĂTATEA PUBLICĂ

Mădălin-Marius Margan^{1,2}, Alexandru-Cristian Cîndrea^{1,2}, Alexandru Alexandru¹,
Cristiana-Smaranda Ivan¹, Roxana Margan^{1,3}, Jessica Lucia Heimann³

¹Universitatea de Medicină și Farmacie "Victor Babeș" Timișoara

²Spitalul Clinic Municipal de Urgență Timișoara

³Spitalul Clinic Județean de Urgență "Pius Brînzeu" Timișoara

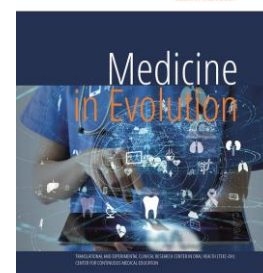
Modelele lingvistice de tip GPT (LLMs), precum GPT-4.5, Med-PaLM 2, BioGPT și ClinicalBERT, transformă cercetarea medicală și practica clinică. Construite pe arhitecturi sofisticate de tip transformer, aceste modele permit o înțelegere contextuală profundă a limbajului, fiind antrenate pe seturi de date uriașe. LLM-urile eficientizează sinteza literaturii științifice, rafinează protocoalele de studii clinice și ajută la diagnosticarea bolilor rare, prin stabilirea unor conexiuni care ar putea scăpa chiar și specialiștilor. În plus, acestea contribuie la structurarea datelor neformate, îmbunătățind procesul de luare a deciziilor clinice. În descoperirea de medicamente, LLM-urile integrează date genomice, imagistice și textuale pentru a descoperi noi posibilități terapeutice.

În ciuda potențialului lor, LLM-urile se confruntă cu provocări, cum ar fi generarea de rezultate incorecte sau părtinitoare, ridicând astfel îngrijorări etice în domeniul sănătății. Abordarea acestor probleme necesită fine-tuning pe seturi de date specializate, validare riguroasă și o inginerie responsabilă a solicitărilor.

Viitorul LLM-urilor în medicină stă în dezvoltarea modelelor multimodale care procesează text, imagistică și genomică, sporind medicina de precizie și echitatea în sănătatea globală. Cu inovații precum învățarea federată și raționamentul cauzal, LLM-urile ar putea îmbunătăți semnificativ viteza și acuratețea cercetării, protejând în același timp confidențialitatea pacienților.

Cuvinte cheie: modele lingvistice, analiza datelor, sănătate publică, inteligență artificială

DE LA HÂRTIE LA PIXEL: INOVAȚIA ÎN MĂSURAREA SATISFACȚIEI PACIENȚILOR

Nancy Gomboș Luca¹, Daniel Tarabîc¹, Dorel Săndesc¹, Valentina Nicola², Ana Oprescu¹, Andreea Luciana Rață¹

¹Spitalul Clinic Județean de Urgență "Pius Brînzeu" Timișoara

²Innovate – Soluții software spitalicești

Într-un context în care digitalizarea serviciilor medicale devine tot mai prezentă, colectarea feedback-ului pacienților prin platforme electronice s-a dovedit a fi o alternativă eficientă, care permite analiza în timp real a experienței pacienților și fundamentarea deciziilor de management al calității.

Debutul utilizării chestionarelor de satisfacție în spitalele de stat a fost determinat de necesitatea obiectivării experienței pacientului și a creșterii transparenței în furnizarea serviciilor medicale, acestea devenind instrumente esențiale pentru evaluarea percepției utilizatorilor asupra calității actului medical.

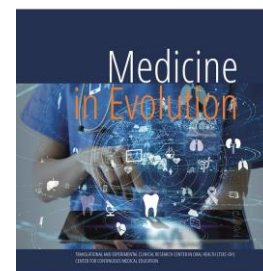
Lucrarea de față investighează tranziția de la metodele tradiționale, pe suport fizic, de măsurare a satisfacției pacienților către soluții digitale moderne, cu accent pe implementarea și impactul acestora în cadrul Spitalului Clinic Județean de Urgență „Pius Brînzeu” Timișoara.

Studiul oferă o perspectivă asupra evoluției istorice a acestui proces, de la chestionare pe hârtie completate manual, la platforme automatizate bazate pe SMS, și evidențiază beneficiile obținute: creșterea ratei de răspuns, reducerea resurselor umane implicate și extinderea ariei informațiilor colectate. Sunt analizate totodată provocările asociate, precum limitările de acces la tehnologie ale anumitor categorii de pacienți și subiectivitatea răspunsurilor.

Concluziile evidențiază importanța integrării feedback-ului digital în procesele decizionale, necesitatea formării personalului și asigurarea protecției datelor, ca direcții strategice pentru îmbunătățirea continuă a serviciilor medicale.

Cuvinte cheie: chestionare satisfacție, SMS, feedback

DIN ONLINE ÎN OFFLINE: PUTEREA SOCIAL MEDIA ÎN TRANSFORMAREA SPITALELOR DE STAT

Claudia Murgu¹, Nancy Gomboș Luca¹, Ana Oprescu¹, Dorel Săndesc¹, Andreea Luciana Rață¹

¹Spitalul Clinic Județean de Urgență "Pius Brînzeu" Timișoara

Într-un context marcat de digitalizare accelerată și nevoia acută de transparență în sistemul sanitar românesc, rețelele de socializare au devenit un instrument strategic pentru comunicarea instituțiilor medicale cu publicul. Spitalele de stat, tradițional percepute ca entități rigide și opace, au început să utilizeze platformele sociale pentru a-și reconstrui imaginea, a crește transparența și a consolida relația cu comunitatea.

Lucrarea de față analizează impactul unei strategii de comunicare online implementate de Spitalul Clinic Județean de Urgență „Pius Brînzeu” Timișoara, ca model de transformare instituțională în sectorul public. Prin lansarea și gestionarea activă a paginilor oficiale pe platformele Facebook, Instagram, TikTok și WhatsApp, spitalul a urmărit trei direcții principale: informarea pacienților, consolidarea încrederii în echipa medicală și promovarea educației pentru sănătate. Campania demarată în 2023 a generat o creștere semnificativă a numărului de consultații (+63% în Ambulatoriul de Specialitate), o expunere online extinsă (peste 4,7 milioane de vizualizări pe TikTok) și un dialog permanent cu pacienții, reflectat prin interacțiuni constante și feedback pozitiv.

Rezultatele confirmă eficiența comunicării digitale în îmbunătățirea accesului la servicii medicale, a percepției publice și a relației medic-pacient, sugerând că social media poate deveni un vector real de reformă în spitalele de stat, cu condiția asumării unei strategii coerente, profesioniste și etice.

Cuvinte cheie: social media, comunicare, online, digitalizare

EXPERIENȚA UTILIZĂRII INSTRUMENTELOR DIGITALE ÎN PREVENȚIE

Bogdan C. Pană¹

¹Universitatea de Medicină și Farmacie "Carol Davila" București

În cadrul Spitalului Clinic Ovidius din Constanța am dezvoltat și aplicat, pentru prima dată în România, un algoritm de prevenție personalizată, bazat pe Inteligența Artificială, care utilizează ghidurile internaționale de medicină preventivă și screening pentru evaluarea riscului de îmbolnăvire și emiterea de recomandări de prevenție și teste de screening pentru 7 afecțiuni: Boli cardiovasculare, diabet, depresie, cancer colo-rectal, cancer de col, cancer de sân și cancer bronhopulmonar. Algoritmul se numește Alprevia®.

Aplicația este disponibilă în două formate: Desktop - pentru utilizarea în cabinetul de medicină de familie, dar și o formă scurtă disponibilă online, pe modelul de "self-care" - pacientul o poate utiliza singur.

În perioada pandemică, Alprevia a fost pusă la dispoziția pacienților pe site-ul web al Spitalului. Publicul a fost invitat să utilizeze aplicația pentru a-și evalua riscurile de sănătate și pentru a primi recomandările de screening necesare. Unul din pașii necesari completării formularului de evaluare include și evaluarea testelor de screening deja efectuate.

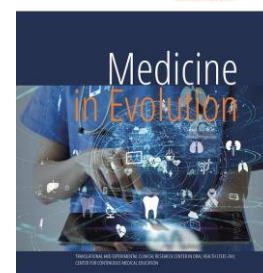
În acest fel, s-a putut evalua rata de utilizare a testelor de screening în populația țintă - indicator care evaluează gradul de realizare a prevenției pentru anumite afecțiuni. Datele obținute au fost comparate cu datele din baze de date internaționale ECHI-European Health Core Indicators.

Datele au evidențiat că populația utilizatoare de instrumente digitale are rate de utilizare a screening-urilor mai mari decât populația generală, pe mai multe tipuri de cancere. Acesta relevă faptul că, în prevenție, aceste instrumente pot fi de ajutor, dar pot crea și inechități în sănătate, dat fiind faptul că utilizatorii lor sunt populația "educată digital". În consecință, aceste instrumente ar trebui integrate în practica medicinei primare.

Cuvinte cheie: prevenție, instrumente digitale, intervenții preventive, promovarea sănătății, comunitate

SESIUNEA: SĂNĂTATE PUBLICĂ ORALĂ

EVALUAREA CUNOȘȚINȚELOR ȘI ATITUDINILOR ÎNVĂȚĂTORILOR DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR FAȚĂ DE SĂNĂTATEA ORALĂ A COPIILOR: PROIECTUL PILOR „MICII DENTIȘTI”

Loredana Dumitrașcu¹, Mariana Cărmămidă¹, Denisa Sgîie¹, Ruxandra Sfeatcu¹, Mihaela Adina Dumitrache¹

¹Universitatea de Medicină și Farmacie “Carol Davila” București

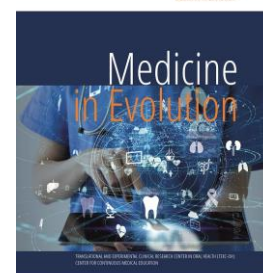
Scopul studiului este de a evalua cunoștințele și atitudinile cadrelor didactice față de sănătatea orală a elevilor, în cadrul unui proiect pilot de educație pentru sănătatea orală desfășurat în școlile primare din România. Medicii stomatologi instruiesc învățătorii în sesiuni online și le oferă materiale educaționale pentru lecțiile de educație pentru sănătate cu copiii.

Material și metodă. Grupul țintă a fost format din 160 de învățători cu vârste între 22 și 62 de ani, cu o experiență didactică cuprinsă între 8 luni și 44 de ani. Chestionarele au fost aplicate la începutul proiectului, online, prin intermediul Google Forms. Rezultatele arată că învățătorii consideră că afecțiunile orale au un impact puternic asupra dezvoltării fizice, mentale și sociale, însă doar 30% consideră că acestea influențează performanța școlară. S-a observat o nevoie de informare cu privire la momentul și motivația primei vizite la medicul dentist (28% consideră că trebuie mers doar când este necesar), precum și despre rolul instrumentelor auxiliare de igienă (25% consideră importante ața dentară și apa de gură, iar doar 3% menționează periutele interdentare) și comportamentul după periajul de seară (20% consideră că un copil poate consuma lapte seara, după periaj).

Concluzii. Studiul pilot a arătat că, deși în privința aspectelor generale cadrele didactice sunt informate și educate, este necesară focalizarea campaniilor pe anumite detalii și crearea de materiale educaționale pentru copii în format video și exerciții de învățare experiențială.

Cuvinte cheie: școli primare, nevoie de informare, materiale educaționale.

SĂNĂTATEA ORALĂ ÎN ROMÂNIA ȘI IMPORTANȚA SCREENING-ULUI ȘI A PROGRAMELOR DE SĂNĂTATE PUBLICĂ

Ondine Lucaciu¹

¹Universitatea de Medicină și Farmacie "Iuliu Hațieganu" Cluj-Napoca

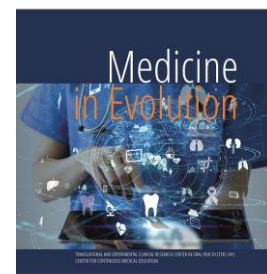
Sănătatea orală este o componentă crucială a bunăstării generale, dar rămâne o provocare semnificativă pentru sănătatea publică în România. Ratele ridicate de carii dentare, bolile parodontale și accesul limitat la îngrijirea dentară, în special în zonele rurale, contribuie la o povară substanțială asupra sistemului de sănătate. Disparitățile socioeconomice, lipsa educației preventive și programele naționale limitate de screening exacerbează aceste probleme.

Detectarea precoce prin screening a sănătății orale este esențială pentru prevenirea afecțiunilor dentare severe și reducerea costurilor de tratament. Cu toate acestea, România nu are un program național cuprinzător de screening. Implementarea inițiativelor sistematice de screening, alături de campanii educaționale, ar putea îmbunătăți semnificativ intervenția timpurie și obiceiurile de igienă orală în rândul populației.

Programele de sănătate publică care se concentrează pe prevenire, diagnosticare precoce și acces la îngrijire dentară la prețuri accesibile sunt cruciale. Strategii precum controalele stomatologice în școală, subvențiile pentru tratamente preventive și campaniile de conștientizare ar putea reduce lacunele existente. Prin prioritizarea sănătății orale în cadrul politicilor naționale de asistență medicală, România poate îmbunătăți rezultatele generale de sănătate și poate reduce impactul economic pe termen lung al bolilor dentare netratate.

Cuvinte cheie: sănătate orală, educație pentru sănătate orală, programe de sănătate orală.

ASOCIERI ÎNTRE FACTORII DE STIL DE VIAȚĂ, COMPORTAMENTELE DE IGIENĂ ORALĂ ȘI CONTROLUL GLICEMIC LA PACIENȚII CU DIABET ZAHARAT TIP 2

Vanessa Bolchis¹, Ramona Dumitrescu¹, Ruxandra Sava-Roșianu¹, Octavia Bălean¹,
Vlad Tiberiu Alexa¹, Simona Popescu², Daniela Jumanca¹, Atena Gălușcan¹

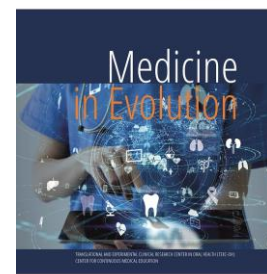
¹Universitatea de Medicină și Farmacie "Victor Babeș" Timișoara

²Spitalul Clinic Județean de Urgență "Pius Brînzeu" Timișoara

Introducere: Diabetul zaharat tip 2 (DZ2) reprezintă o problemă majoră de sănătate publică, cu impact sistemic și oral semnificativ. Comportamentele legate de stilul de viață și igiena orală pot influența controlul glicemic, dar relațiile dintre aceste variabile sunt puțin explorate în România. *Material și metodă:* Studiul transversal a inclus 132 de pacienți cu DZ2 (66 bărbați, 66 femei), investigați la Spitalul Clinic Județean de Urgență "Pius Brînzeu" Timișoara. Datele privind activitatea fizică, fumatul, consumul de alcool, periajul dentar, vizitele stomatologice și nivelul educațional au fost colectate prin chestionare standardizate, iar valorile HbA1c au fost preluate din fișele medicale. S-au utilizat corelații Pearson și regresie liniară. *Rezultate:* La bărbați, valorile HbA1c s-au corelat negativ cu frecvența exercițiilor fizice ($r = -0.26$, $p < 0.05$) și cu nivelul educațional ($r = -0.27$, $p < 0.05$), iar pozitiv cu frecvența vizitelor dentare. În rândul femeilor, educația s-a asociat cu vizitele la stomatolog. Per ansamblu, nivelul educațional a fost asociat pozitiv cu vizitele stomatologice și consumul de alcool. Exercițiul fizic a fost cel mai puternic predictor negativ al HbA1c ($\beta = -0.17$, $p = 0.05$). *Concluzii:* Rezultatele evidențiază importanța integrării comportamentelor legate de stilul de viață și igiena orală în strategiile de control al diabetului. Intervențiile educaționale și multidisciplinare pot îmbunătăți starea metabolică și calitatea vieții pacienților cu DZ2.

Cuvinte cheie: diabet zaharat tip 2; comportamente de igienă orală; stil de viață; HbA1c; control glicemic; prevenție

SĂNĂTATEA ORALĂ ȘI CALITATEA VIEȚII LA PACIENȚII CU DIABET ZAHARAT TIP 2 DIN VESTUL ROMÂNIEI

Ramona Dumitrescu¹, Vanessa Bolchis¹, Simona Popescu^{1,2}, Daniela Jumanca¹, Atena Gălușcan¹

¹Universitatea de Medicină și Farmacie "Victor Babeș" Timișoara

²Spitalul Clinic Județean de Urgență "Pius Brînzeu" Timișoara

Introducere: Diabetul zaharat tip 2 este asociat cu multiple complicații orale, influențând negativ calitatea vieții pacienților. În România, datele privind percepția, comportamentele și starea de sănătate orală a persoanelor cu diabet sunt limitate. Scopul acestui studiu a fost evaluarea stării de sănătate orală auto-raportată, nivelului de cunoștințe, comportamentelor și calității vieții legate de sănătatea orală (OHRQoL) la pacienții cu diabet zaharat tip 2 din vestul României.

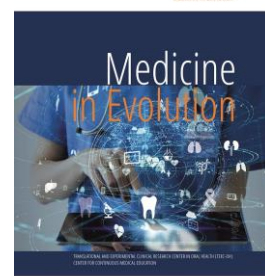
Material și metodă: Studiul transversal s-a desfășurat în 2024 la Spitalul Clinic Județean de Urgență „Pius Brînzeu” din Timișoara, pe un eșantion de 121 pacienți cu DZ tip 2. Datele au fost colectate prin chestionare care au evaluat statusul oral, comportamentele de igienă orală și scorul OHIP-14.

Rezultate: 56,2% dintre participanți nu au vizitat medicul dentist în ultimul an; doar 38% se spală de două ori pe zi. 78,5% utilizează pastă de dinți cu fluor, iar mijloacele auxiliare sunt rar folosite. Scorul OHIP-14 mediu (0.55) indică un impact moderat asupra calității vieții. Mobilitatea dentară și frecvența periajului au fost corelate semnificativ cu nivelul de cunoștințe despre sănătatea orală.

Concluzii: Este necesară integrarea educației privind sănătatea orală în îngrijirea persoanelor cu diabet, printr-o abordare multidisciplinară, pentru a reduce complicațiile orale și a îmbunătăți calitatea vieții acestei categorii vulnerabile.

Cuvinte cheie: sănătate orală, diabet zaharat tip 2; calitatea vieții, OHIP-14, comportamente, igiena orală; educație.

CUNOȘTINȚE, ATITUDINI ȘI FACTORI ASOCIAȚI VACCINĂRII ÎMPOTRIVA VIRUSULUI PAPILOMA UMAN ÎN RÂNDUL STUDENȚILOR LA MEDICINĂ DENTARĂ

Octavia Bălean¹, Ramona Dumitrescu¹, Atena Gălușcan¹, Doina Chioran¹
¹Universitatea de Medicină și Farmacie "Victor Babeș" Timișoara

Introducere: Infecția cu virusul papiloma uman (HPV) reprezintă o preocupare majoră de sănătate publică, având o legătură directă cu diverse forme de cancer, în special cel de col uterin. Având în vedere potențialul preventiv al vaccinării, acest studiu și-a propus să evalueze nivelul de cunoștințe, atitudinile și conștientizarea studenților la medicină dentară privind HPV, implicațiile oncologice și vaccinarea, precum și să identifice predictorii demografici și comportamentali ai acceptării vaccinului.

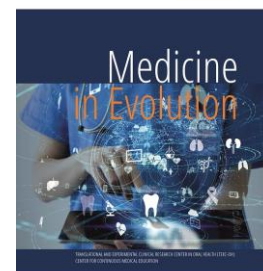
Material și metodă: Un studiu transversal a fost realizat în 2024, pe un eșantion de 195 de studenți ai Facultății de Medicină Dentară, UMF „Victor Babeș” Timișoara. Participanții (17–30 ani, media: $24,5 \pm 2,7$ ani) au completat un chestionar structurat privind cunoștințele despre HPV, statutul vaccinal, fumatul și istoricul medical. Analizele statistice au inclus teste chi-pătrat și regresie logistică.

Rezultate: Dintre respondenți, 79,3% au fost femei, iar 10,7% au fost vaccinați anti-HPV, majoritatea în 2023–2024. Deși 95,9% au recunoscut rolul vaccinului în prevenția cancerului, s-au observat asocieri semnificative între vaccinare și gen ($p = 0,0124$), vârstă ($p = 0,0315$) și fumat ($p = 0,0045$). Conștientizarea a fost mai ridicată în rândul femeilor și studenților sub 24 de ani.

Concluzii: În ciuda unui nivel bun de informare, rata de vaccinare rămâne scăzută. Sunt necesare intervenții educaționale și de sănătate publică pentru a crește acceptarea vaccinului HPV în rândul viitorilor profesioniști din domeniul medical.

Cuvinte cheie: virusul papiloma uman, vaccin, cunoștințe și atitudini, sănătate publică

MANAGEMENTUL CARCINOMULUI BUCAL CU CELULE SCUAMOASE PRIN EVALUAREA INDEXULUI INFLAMATOR IMUN SISTEMIC ȘI A ALTOR MARKERI INFLAMATORI

Alexandra Roi¹, Adrian Nicoară¹, Ciprian Roi¹, Laura-Cristina Rusu¹, Alexandru Cătălin Motofeala¹, Iulia Muntean¹, Marina Rakitovan¹, Flavia Zară¹, Mircea Riviș¹

¹Universitatea de Medicină și Farmacie "Victor Babeș" Timișoara

Carcinomul oral scuamos (OSCC) reprezintă o provocare pentru sistemul de sănătate din întreaga lume, necesitând noi abordări a metodelor de diagnostic, tratament și evaluarea a prognosticului. Evaluarea indicelui inflamator sistemic imun (SII) ca fiind un potențial biomarker pentru patologia orală malignă ar putea fi o metodă eficientă de a corela răspunsul imun individualizat față de tratamentul oncologic și severitatea cazului.

Material și metode : Un studiu retrospectiv a fost realizat în perioada ianuarie 2012-decembrie 2022 în Clinica de Chirurgie Oro-Maxilo-Facială a Spitalului Clinic Municipal de Urgență Timișoara și a inclus 154 de pacienți diagnosticați cu carcinom scuamos oral. Variabilele care au fost analizate au fost stadiul T al tumorii, distribuția pe vârstă și sex, TNM, numărul de neutrofile preoperator, numărul de trombocite și limfocite, valoarea SII și NLR. Aceste variabile au fost reevaluate pentru lotul de subiecți care, după intervenția chirurgicală, au fost supuși și ședințelor de radioterapie.

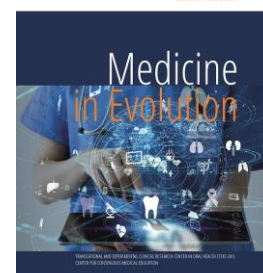
Rezultate: Analiza statistică preoperatorie a variabilelor incluse a evidențiat că după tratamentul chirurgical, raportul NLR și SII au fost ușor scăzute, iar pentru grupul inclus, au fost identificate modificările semnificative ale markerilor imunitari și inflamatori.

Concluzii: Utilizarea potențialilor biomarkeri inflamatori poate permite monitorizarea evoluției și răspunsului inflamator al pacienților cu OSCC.

Cuvinte cheie: carcinom scuamos oral; indice sistemic imun inflamator; markeri inflamatori

SESIUNEA: MANAGEMENT SANITAR – MODELE DE BUNE PRACTICI

OPORTUNITĂȚI DE FINANȚARE PENTRU PROIECTE DIN DOMENIUL SĂNĂTATE

Florentina Furtunescu^{1,2}, Eugenia Bratu^{1,2}, Anca Sîrbu^{1,2}

¹Universitatea de Medicină și Farmacie "Carol Davila" București

²Institutul Național de Sănătate Publică București

Programul Sănătate, cel mai relevant program de finanțare în domeniul sănătății din istoria recentă a României, este un program care îmbină finanțarea din două fonduri europene - Fondul European de Dezvoltare Regională și Fondul Social European Plus (FSE+) - cu contribuții naționale de la bugetul de stat și din bugetele locale, în scopul de a contribui la implementarea Strategiei Naționale de Sănătate 2023-2030. Programul are o alocare de aproape 4 miliarde de euro, care sunt alocați pe nouă priorități, respectiv: 1) Asistență medicală primară, comunitară, ambulatorie și consolidarea serviciilor preventive; 2) Servicii de reabilitare, paliativ și spitalizări pentru boli cronice; 3) Creșterea capacității în domenii critice; 4) Infrastructuri spitalicești; 5) Cercetare; 6) Digitalizare; 7) Oncologie și transplant; 8) Forță de muncă; 9) Contribuția la Platforma STEP: biotehnologii și tehnologii digitale.

Mecanismul de implementare a programului este comprehensiv, implică o gamă largă de actori din sistemul de sănătate, cu accent pe perspectiva locală, fiind validat de un comitet de monitorizare cu reprezentare socială extinsă. Un principiu-cheie este transparența, fiind disponibil public un calendar estimativ al lansărilor de proiecte.

Cunoașterea acestui mecanism de finanțare reprezintă o premiză esențială pentru asigurarea unui grad adecvat de absorbție, în condițiile numeroaselor provocări actuale privind funcționarea sistemului de sănătate.

Cuvinte cheie: programul Sănătate, priorități, indicatori de performanță, intervenții preventive în comunități.

IMPLEMENTAREA DE BUNE PRACTICI ÎN ASISTENȚA PRIMARĂ DIN ROMÂNIA - JA CIRCE - CUM ASIGURĂM SUSTENABILITATEA INTERVENȚIILOR PILOT

Florentina Furtunescu^{1,2}, Eugenia Bratu^{1,2}, Georgeta Dinculescu^{1,2}, Cristian Topor²,
Carmen Ungurean², Mihai Buzatu^{1,2}

¹Universitatea de Medicină și Farmacie "Carol Davila" București

²Institutul Național de Sănătate Publică București

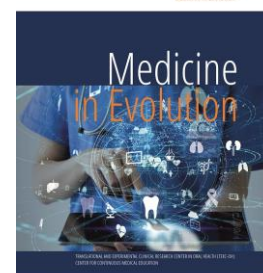
Proiectul CIRCE-JA este o acțiune de suport finanțată de Comisia Europeană și urmărește implementarea a șase bune practici în asistența medicală primară, în scopul de a facilita creșterea eficacității sistemelor de sănătate, prin consolidarea serviciilor de asistență medicală primară. În România, beneficiarul proiectului este Ministerul Sănătății în parteneriat cu Institutul Național de Sănătate Publică și cu Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila”. Au fost selectate trei bune practici, implementate în douăsprezece comunități. Actorii principali sunt asistenți comunitari, centre de permanență, un centru de sănătate pentru tineri și un cabinet stomatologic.

Etapele de implementare sunt: i) prezentarea bunelor practici și mobilizarea locală; ii) analiza de nevoi în comunitate; iii) planificarea elementelor implementabile local; iv) instruirea profesioniștilor implicați; v) implementarea elementelor selectate; vi) monitorizarea și îmbunătățirea calității; vii) evaluarea formală și culegerea de feedback privind implementarea; viii) asigurarea sustenabilității.

Pentru succesul implementării s-au identificat pentru fiecare bună practică principalele bariere, strategii de intervenție și următoarele elemente de sustenabilitate: alinierea elementelor de bună practică cu prioritățile locale, caracteristicile site-urilor de implementare, implicarea activă a profesioniștilor, elaborarea de materiale de implementare care să corespundă nevoilor beneficiarilor și instruirea acestora cu privire la utilizarea acestor materiale, monitorizarea și evaluarea noilor servicii oferite prin implementarea bunelor practici. Procesul va fi susținut printr-o evaluare formativă și sumativă a pilotului, utilizând indicatori de performanță prestabiliți.

Cuvinte cheie: pilot de bune practici europene, indicatori de performanță, intervenții preventive în comunități

ROLUL SPECIALISTULUI DE SĂNĂTATE PUBLICĂ ÎN ROMÂNIA: UN PUNCT DE VEDERE SUBIECTIV

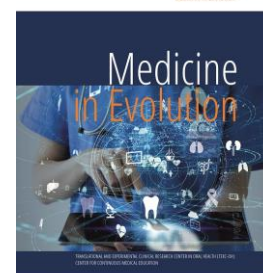
Maria-Liliana Iliescu¹, Liviu Stafie¹, Olga-Odetta Duma¹

¹Universitatea de Medicină și Farmacie "Grigore T. Popa" Iași

În cadrul strategiei naționale de sănătate 2023-2030 „Pentru sănătate, împreună” este definit rolul Sănătății publice, precizând avantajele și necesitatea abordării din perspectivă populațională a sănătății. În esență, se dorește să existe concordanță între investițiile de la nivelul sistemului de sănătate cu rezultatele în starea de sănătate. În acest context, specialistul de sănătate publică și management are capacitatea unei vederi de ansamblu asupra tuturor proceselor, mai mult sau mai puțin funcționale, existente la nivelurile diferite de acordare a serviciilor de îngrijiri de sănătate, alături de soluțiile care pot reduce disfuncționalitățile existente, aducând plus-valoare Colaborarea dintre medicii clinicieni cu medicii de sănătate publică și management este de multe ori conjuncturală, nu întotdeauna continuă și/sau de durată, determinismul fiind complex.

Cuvinte cheie: sănătate publică, management, colaborare

INFLUENȚA CULTURII ORGANIZAȚIONALE ASUPRA SIGURANȚEI PACIENTULUI

Carmen-Daniela Domnariu¹, Adriana Grindean^{2,3}

¹Facultatea de Medicină, Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu

²Spitalul Militar de Urgență "Dr. Alexandru Augustin" Sibiu

³Universitatea "1 Decembrie 1918" Alba Iulia

Introducere: Siguranța pacientului este un principiu fundamental al serviciilor de sănătate și reprezintă o provocare globală de sănătate publică. Cultura siguranței pacientului contribuie la îmbunătățirea rezultatelor medicale obținute de pacienți. Studiul își propune evaluarea nivelului de siguranță a pacientului într-un spital, cu identificarea punctelor slabe în acordarea serviciilor medicale.

Material și metodă: Studiul a fost realizat în perioada 01.02 -21.02.2021 într-un spital cu 195 de paturi, pe un eșantion de 146 de subiecți, personal medical și nemedical, obținând 126 de chestionare valide. Chestionarul utilizat (AHRQ) a fost validat pentru România și a cuprins 8 secțiuni, cu 42 de itemi și a permis măsurarea percepției prin 9 indicatori.

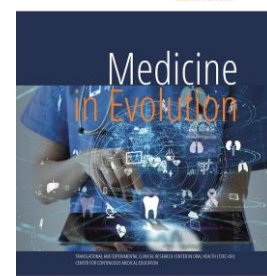
Rezultate: Media generală a răspunsurilor pozitive a fost de 75%. Indicatorii cu cele mai mari punctaje raportate la medie au fost: învățarea organizațională-îmbunătățirea continuă - 94%; suportul managementului pentru siguranța pacientului - 88%; așteptări din partea șefului privind siguranța pacientului - 84%. Indicatorii cu cele mai mici punctaje raportate la medie au fost despre personal - 39%; răspunsul non-punitiv la erori - 60%; comunicarea deschisă - 66%.

Discuții: Respondenții din categoriile de personal care au directă legătură cu pacienții, sunt mai interesați și informați asupra subiectului. Itemii cu rezultate slabe sunt influențați de subdimensionarea personalului, a surmenajului și a unor proceduri de comunicare sistematică în organizație.

Concluzii: Comunicarea internă la nivelul spitalului, formarea continuă a personalului și suportul conducerii contribuie la promovarea unei culturi a siguranței pacientului în spital, cu consecințe pozitive asupra stării de sănătate a pacienților.

Cuvinte cheie: siguranța pacientului, cultura siguranței pacientului, spital.

SCHIMBAREA DE PARADIGMĂ ÎN SPITALELE PUBLICE DIN ROMÂNIA

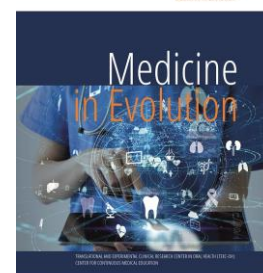
Pantea Stelian¹

¹Universitatea de Medicină și Farmacie "Victor Babeș" Timișoara

În ceea ce privește relația medic-pacient, actualmente există o îngrijire centrată pe medic care menține funcțional un sistem de sănătate cronic subfinanțat. Transferul de responsabilitate asupra medicului conduce la necesitatea efectuării de ore suplimentare neplătite, la o stare de tensiune constantă cauzată atât de necesitatea menținerii timpilor de așteptare mai mici, cât și de existența deficiențelor materiale, precum și de necesitatea de a apela la colegi pentru ajutarea pacienților. Accesibilitatea pacienților la îngrijirile de sănătate necesită îmbunătățiri. O abordare multidisciplinară a pacientului în cadrul unei echipe este asociată cu o eficiență crescută, prezența procedurilor și a protocoalelor fiind obligatorie și astfel necesitatea transferurilor interspitalicești ar putea fi diminuată. Calitatea și continuitatea îngrijirii este influențată de disparitățile existente privind repartizarea uniformă a pacienților la nivelul medicilor dintr-o secție. Monitorizarea indicatorilor de performanță furnizează informații utile pentru identificarea factorilor care trebuie abordați, dar constituie în același timp o variabilă care poate fi utilizată în cazul implementării plăților diferențiate a medicilor. Furnizarea eficientă a îngrijirilor de sănătate depinde și de procesele de perfecționare continuă a medicilor și de pregătirea rezidenților bazată pe calitate și nu pe cantitate. Îngrijirea centrată pe pacient necesită o modificare a cadrului legislativ.

Cuvinte cheie: sistem de sănătate, îngrijire centrată pe medic, îngrijire centrată pe pacient.

INVESTIȚII ÎN INFRASTRUCTURA AMBULATORIULUI INTEGRAT AL SPITALULUI DE PSIHIATRIE GĂTAIA

Radu Ion^{1,2}, Mihajlovic Vidosav¹, Dan-Alexandru Surduc²

¹Spitalul de Psihiatrie Gătaia

²Universitatea de Medicină și Farmacie "Victor Babeș" Timișoara

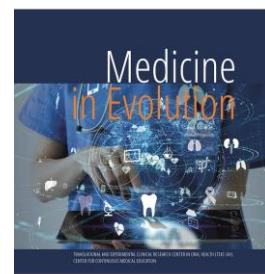
Proiectul „Investiții în infrastructura ambulatoriului integrat al Spitalului de Psihiatrie Gătaia” urmărește modernizarea, extinderea și dotarea ambulatoriului din cadrul spitalului, cu scopul de a îmbunătăți accesul populației din sudul județului Timiș la servicii medicale de specialitate. Implementarea proiectului este fundamentată pe un studiu de oportunitate detaliat și răspunde necesității de tranziție de la îngrijirea instituționalizată către servicii ambulatorii moderne, de tip comunitar.

Prin reabilitarea unei clădiri existente și extinderea acesteia până la 725 mp, proiectul va permite crearea unor cabinete pentru psihiatrie, medicină internă, ginecologie, neurologie, pneumologie, stomatologie și kinetoterapie, dotate cu echipamente performante, conforme standardelor actuale. Se estimează un impact semnificativ, cu peste 12.500 de pacienți deserviți anual și reducerea presiunii asupra secțiilor de spitalizare.

Valoarea estimativă a investiției este de aproximativ 2.250.000 EUR, finanțată din fonduri nerambursabile în cadrul Programului Sănătate – Prioritatea 1. Proiectul este aliniat cu Strategia Națională de Sănătate 2023–2030 și Masterplanul Regional de Servicii de Sănătate, contribuind la consolidarea unui model de îngrijire sustenabil, echitabil și centrat pe pacient, în domeniul sănătății mintale, cu efecte directe și concrete asupra calității vieții beneficiarilor și asupra eficienței sistemului medical regional.

Cuvinte-cheie: psihiatrie comunitară, ambulatoriu integrat, infrastructură medicală, servicii de diagnostic, investiție publică, sănătate mintală, fonduri europene

EXTINDEREA OFERTEI DE SERVICII MEDICALE OFERITE DE CĂTRE SPITALUL DE PSIHIATRIE ȘI PENTRU MĂSURI DE SIGURANȚĂ JEBEL PRIN ÎNFIINȚAREA SECȚIEI DE ÎNGRIJIRI PALIATIVE

Elena Tănase^{1,2}, Marius Ciprian Olaru¹, Dan-Alexandru Surducu², Ana Simona Bululoi¹

¹Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Jebel

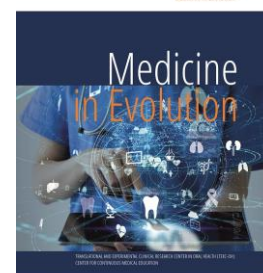
²Universitatea de Medicină și Farmacie "Victor Babeș" Timișoara

Îngrijirea paliativă rămâne insuficient accesibilă pacienților cu tulburări psihice severe și comorbidități somatice terminale, în cadrul psihiatriei instituționalizate. Spitalul de Psihiatrie și pentru Măsuri de Siguranță Jebel propune o intervenție strategică prin înființarea unei structuri specializate de paliatie, în concordanță cu standardele nZEB și cu obiectivele Programului Sănătate 2021–2027. Noua clădire va include 30 de saloane individuale, dotate cu echipamente moderne, mobilier adaptat, spații terapeutice și de consiliere, precum și facilități adecvate pentru aparținători, pacienți și personal medical calificat. Se urmărește creșterea calității vieții, umanizarea îngrijirii, prevenirea abuzurilor sistemice și degrevarea secțiilor spitalicești de astfel de cazuri.

Proiectul răspunde unei nevoi reale și urgente, vizând pacienți internați pe termen lung, fără rețea de sprijin, în stare de dependență funcțională, cu dizabilitate avansată și prognostic rezervat. Inițiativa oferă beneficii clare și multiple familiilor, personalului medical, comunității locale și sistemului sanitar. Modelul propus este funcțional, replicabil, etic și sustenabil, centrat pe demnitate, compasiune, respect, accesibilitate și echitate în îngrijire. Prin această investiție, se promovează o schimbare profundă, necesară și strategică în abordarea îngrijirii psihiatric instituționalizate de sănătate mintală din România.

Cuvinte cheie: îngrijiri palliative, sănătate mintală psihiatrie instituționalizată, servicii medicale integrate, pacienți vulnerabili, infrastructură sanitară, modele de îngrijire

DE LA UTILIZARE EMPIRICĂ LA ADMINISTRARE RAȚIONALĂ: STEWARDSHIP DE ANTIBIOTICE CA MODEL DE REFORMĂ ÎN SĂNĂTATEA PUBLICĂ

**Andreea Luciana Rață¹, Sergiu Melen¹, Nancy Gomboș Luca¹, Corina Dumbuleu¹,
Marilena Jugănar¹, Elena Cîrneci¹, Ștefan Gillinger¹, Dorel Săndesc¹**
¹Spitalul Clinic Județean de Urgență "Pius Brînzeu" Timișoara

Într-un context în care rezistența antimicrobiană devine o problemă critică de sănătate publică în România, implementarea programelor de antibiotic stewardship reprezintă o prioritate strategică.

Această lucrare prezintă modelul dezvoltat în cadrul Spitalului Clinic Județean de Urgență „Pius Brînzeu” Timișoara, ca exemplu de bună practică în administrarea rațională a tratamentului antibiotic. Procedura operațională detaliată presupune integrarea unor criterii clinice și paraclinice clare pentru inițierea terapiei, utilizarea formularelor standardizate pentru solicitarea antibioticului, implicarea unei comisii multidisciplinare în avizarea prescripțiilor și monitorizarea atentă a consumului prin indicatori de eficiență. Se pune accent pe conceptul de deescaladare terapeutică, justificarea completă a tratamentului, și gestionarea diferențiată a cazurilor în regim de urgență. Rezultatul este un sistem coerent, bazat pe responsabilizare profesională, transparență decizională și optimizarea resurselor.

În final este prezentată reducerea costurilor la nivelul întregului spital, un tratament mai eficient și adecvat al pacienților, dar sunt subliniate și provocările pe care le poate avea un astfel de sistem: rezistența culturală la schimbare, lipsa personalului specializat, dar și digitalizarea insuficientă la nivelul spitalului.

Exemplul SCJUPBT arată că implementarea este posibilă, chiar și într-un context cu resurse limitate, dar arată clar necesitatea transformării acestui model într-un pilon de sănătate publică la nivel național.

Cuvinte cheie: stewardship antibiotice, rezistență antimicrobiană, monitorizare

*MASĂ ROTUNDĂ:
MODIFICAREA CURRICULUM-
ULUI DE PREGĂTIRE ÎN
SPECIALITATEA DE SĂNĂTATE
PUBLICĂ ȘI MANAGEMENT
SANITAR. DOMENII DE
INTERES: CARIERA,
MOTIVAȚIA ȘI SATISFAȚIA ÎN
RÂNDUL SPECIALIȘTILOR DE
SĂNĂTATE PUBLICĂ ȘI
MANAGEMENT SANITAR*

ASOCIAȚIA EUROPEANĂ DE SĂNĂTATE PUBLICĂ – MISIUNE ȘI IMPACT ÎN SĂNĂTATE PUBLICĂ

Dragoș-Emanuel Guruian^{1,2}

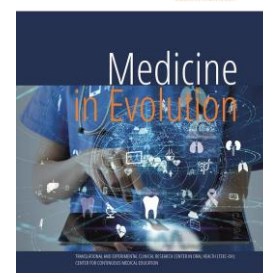
¹Universitatea de Medicină și Farmacie “Carol Davila” București

²Institutul Național de Sănătate Publică București

Asociația Europeană de Sănătate Publică (EUPHA) este o organizație internațională, multidisciplinară și științifică, ce are menirea să promoveze sănătatea publică în Europa prin intermediul colaborării, educației și cercetării. EUPHA reunește astăzi 84 de membri din 47 de țări, reprezentând peste 35.000 de profesioniști din domeniul sănătății publice. Misiunea EUPHA vizează susținerea unei rețele de experți, facilitând astfel schimbul de cunoștințe și promovând utilizarea de dovezi științifice în politicile de sănătate. România este parte din organizație prin Asociația Română de Sănătate Publică și Management Sanitar (ARSPMS). Activitatea organizației este structurată în 29 de secțiuni tematice, din cinci categorii principale: a) Sănătate publică și epidemiologie, b) Promovarea sănătății și determinanții sănătății, c) Sănătatea mediului și stilul de viață, d) Sănătatea grupurilor populaționale, e) Sisteme de sănătate, politici și tehnologii. EUPHA contribuie într-o manieră activă la dezvoltarea politicilor sustenabile, bazate pe dovezi, ce răspund nevoilor și așteptărilor populației europene, participând la alinierea strategiilor europene de sănătate publică cu cele de la nivel global.

Cuvinte cheie: Asociația Europeană de Sănătate Publică, politici europene, secțiuni tematice, educație în sănătate, colaborare în sănătate, advocacy.

INTERESUL TINERILOR MEDICI SECȚIUNILE EUPHA - „ASOCIAȚIA EUROPEANĂ DE SĂNĂTATE PUBLICĂ” ȘI ANALIZA DATELOR

Alin Măerean^{1,2}, Bogdan Cristian Pană¹

¹Universitatea de Medicină și Farmacie “Carol Davila” București

²Institutul Național de Sănătate Publică București

Studiul de față reprezintă o cercetarea transversală, efectuată la inițiativa Asociației Române de Sănătate Publică și Management Sanitar (ARSPMS) – membru al Asociației Europene de Sănătate Publică (EUPHA). Cercetarea a avut ca scop să investigheze interesul medicilor rezidenți din specialitatea Sănătate Publică și Management, aflați în programul de pregătire la Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila” din București, față de cele 29 de secțiuni ale Asociației Europene de Sănătate Publică. Printr-un chestionar compus din două secțiuni, s-a evaluat interesul transversal (evaluarea individuală a secțiunilor) și interesul comparativ (ierarhizarea secțiunilor). Rezultatele au indicat un interes general ridicat pentru cei 22 de respondenți, cu variații semnificative între secțiuni. Analiza interesului tinerilor medici a permis clasificarea secțiunilor în priorități relevante, oportunități de dezvoltare, domenii secundare și domenii cu relevanță limitată. Această analiză poate contribui la fundamentarea criteriilor de revizuire a curriculum-ului de pregătire în specialitatea Sănătate publică și management, la o mai clară definire a planului de carieră pentru medicul specialist în Sănătate publică și management la nivelul sistemului de sănătate din România, precum și la dezvoltarea inițiativelor ARSPMS. Limitările includ numărul mic de respondenți și efectul de plafonare.

Cuvinte cheie: Asociația Europeană de Sănătate Publică, Sănătate publică și Management, medici rezidenți, carieră.